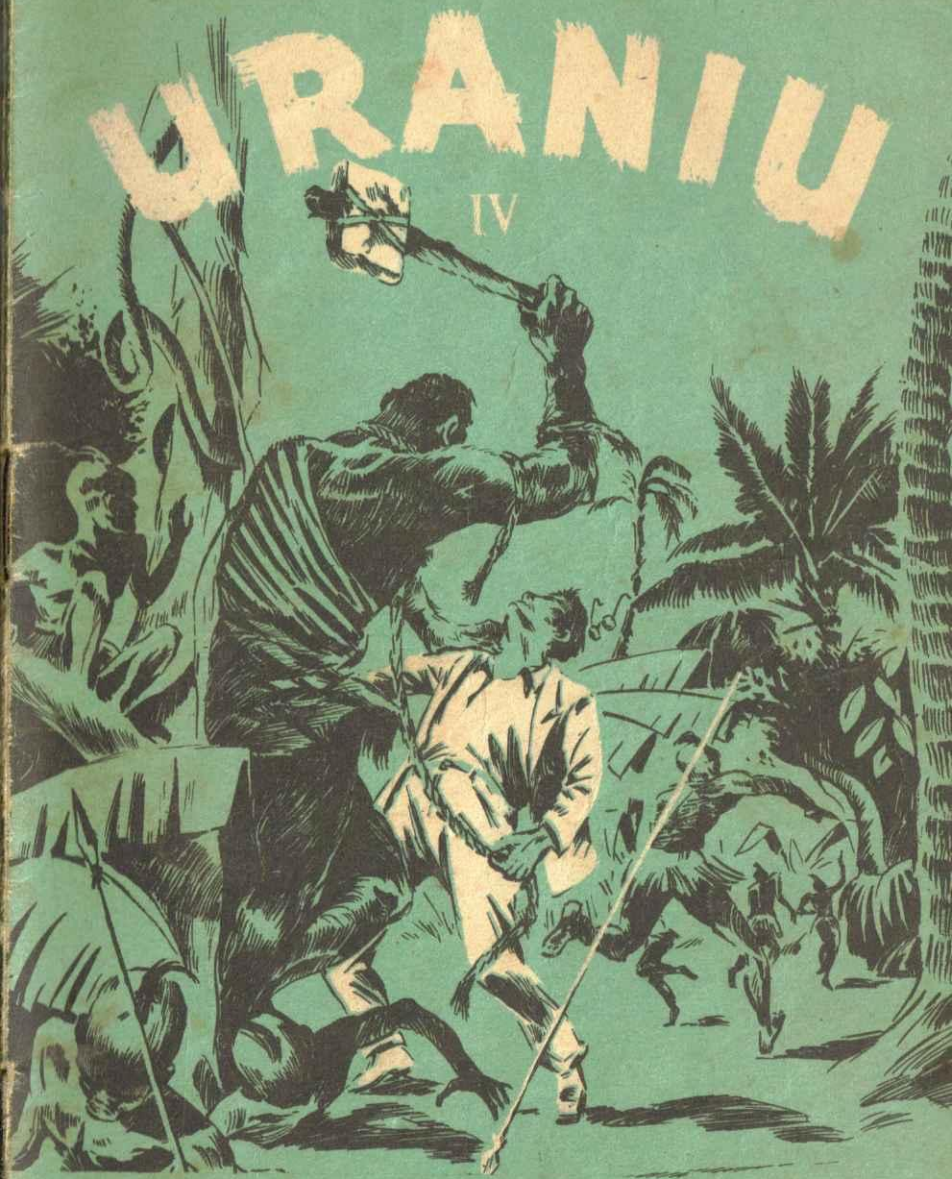

A. ROGOZ și C. GHENEA

URANIU

IV

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚA și TEHNICĂ

11
1956

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

În 1929, atomistul german Karl Wassa descoperă peștera lui Djayanta-Devl, ale cărei coordonate nu le poate stabili. 15 ani mai târziu, Günther Kriegsfeld în cădrășie cu Joe Strawberry — aventurieri stipendiați de trustmanul Abe Mc. Stephens — află locul precis al peșterii.

În 1952, la Șanghai, inginerii Fîn Siao-șan și Iurii Tumanov, împreună cu antropologul Li Cian-su scot din adâncul mării, unde fuseseră aruncate de clankaișii cîteva lăzi conținînd fosile ale primului om din istorie: „Sinantropul din Pekin”. Cu acest prilej, Tumanov trăiește o aventură ciudată, în urma căreia este dat dispărut. Soția lui, geofiziciana Tania Tumanova încearcă zadarnic să-l găsească.

În acest timp, Li Cian-su găsește la un lama vindecător un maxilar urlaș pe care îl consideră că aparține unei specii anterioare Sinantropului și pe care o denumește a Gigantropilor.

U R A N I U*

de A. ROGOZ și C. GHENEA

(Urmare din numărul 10)

Capitolul I

PARTEA A TREIA: De la Șanghai la Lhasa

Gigantropul nu-l lasă pe Li Cian-su să doarmă. Un drum interesant. O ședință extraordinară a Academiei. Un geograf ridică din umeri. Tocmeala. Un chef pantagruelic pe muntele Kailas. Oamenii-cobai. Trenul de Șanghai merge prea încet.

Intervenția furtunoasă a lui Bai Sian-jen pentru descoperirea Sinanthropului fusese de mult dată uitării. Acum, Li Cian-su, de când intrase în posesia maxilarului uriaș, nu mai era preocupat de Omul din Cijoukudian, ci de cu totul altceva: de presupusul Gigantrop, omul fosil de proporții gigantice.

Săpăturile din apropierea muntelui Lungușian, cele de la Dunbin sau Tin-hai puneau la dispoziția antropologilor mereu alte și alte schelete fosile, alți preminieni sau oameni fosili, care își numărau vîrsta în sute de mii de ani. Toate acestea îl lăsau însă rece pe Li Cian-su, pe care noua lui patimă îl absorbise cu totul.

* * *

Era prima zi caldă a primăverii. Li ieșise să se plimbe, cînd, pe o alee din parcul de odihnă, se înfilni nas în nas cu Fin Siao-șan.

— Ce vînturi negre te-aduc spre albastrele meleaguri? întrebă inginerul, parafrazînd un verset din poeziile lui Hai Șun-lan, vechi poet chinez.

— Nu mă slăbește un gînd, dragă Fin... Știi, de atunci de cînd am găsit...

— Ciotanul radioactiv?! rise Fin Siao-șan. Ce-i drept nu-i păcat. Despre voi se spune că habar n-aveți de viață. Vă îngropați între oase, relicve, sfînte moaște, pietroaie și cioburi, cit despre inimă, asta o dați dracului și n-aveți timp să vedeți că se și trăiește. Ești finăr, măi, omule! Insoară-te! Iubește!... E doar primăvară... Uite soarele și cerul!

* Romanul revăzut și completat de autori va apare în Editura tineretului.

— Nu-s poet, Siao-șan, măreț „munte mic“! * Cit despre dragoste să-ți spun un amănunt. Sint căsătorit și am și un copil. Dar tu ?

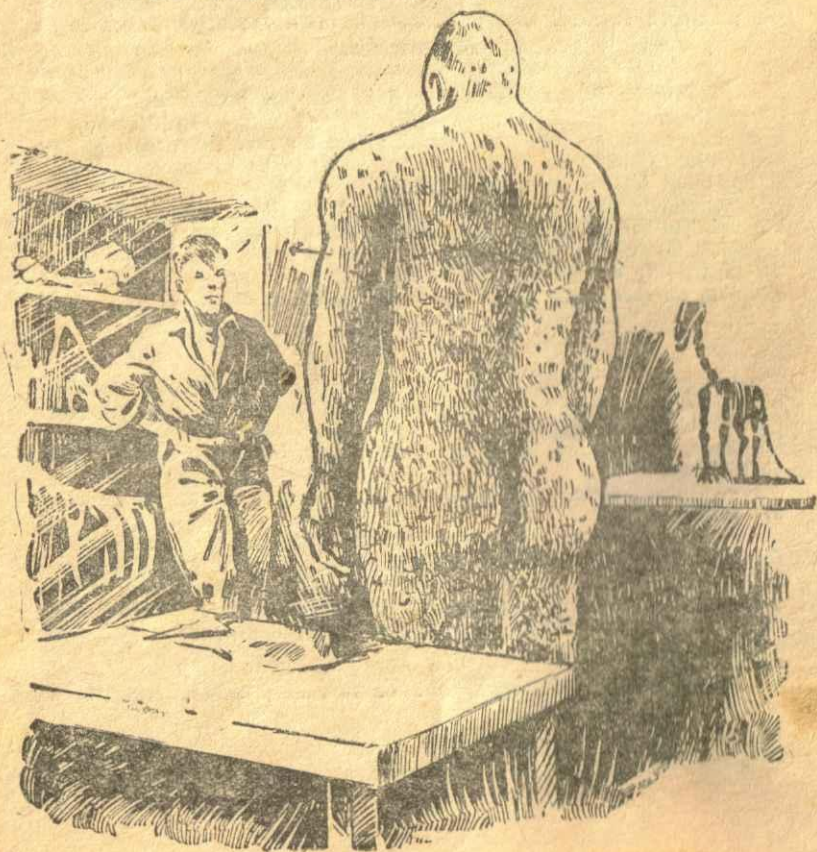
— Mă căsătoresc de-abia acum. Dacă vrei, hai cu mine să-mi cunoști logodnica !

* * *

Cind se întoarse acasă, Li Cian-su era amețit. Nu băuse decit foarte puțin, dar amestecase băuturile. De aceea era hotărît ca, pînă ce-i vor trece aburii alcoolului, să rămînă în biroul său și să încerce să mai lucreze ceva.

Dacă un cineast în goană după senzațional ar fi vrut să găsească un decor adecvat pentru o cameră a groazei, n-ar fi trebuit să alege prea mult — îi stătea la dispoziție, ca model, biroul antropologului. Acolo se aflau schelete și muleje din ceară ale oamenilor fosili, laolaltă cu vase mari în care stăteau cufundate în formol părți întregi din corpul uman, piese anatomice perfect disecate. În mijlocul biroului, trona însă un început de mulaj făcut din lut: Gigantropus Thibetensis, după cum dorea Li Cian-su să-i spună. La picioarele acestuia, torcea un splendid cotoi de Siam.

* Siao-șan — în limba chineză, „muntele mic“.

Eboşa, înaltă de peste doi metri, avea forme ciudate. Braţe enorme coborite pînă aproape de genunchi, pieptul lat şi muscular, picioarele puternice şi puţin curbate, iar faţa îi trăda o putere nemai-pomenită, împletită cu un zîmbet de răutate.

— Ce mai faci, mister G. T.? How do you do, Mr. G. T.? îşi întrebă ironic Li Cian-su statuia. Ce crezi, voi fi eu un nou Pygmalion? Nu răspunzi? Frate-tău, Golem, cum de l-a ascultat pe tatăl său, rabinul Wolf? Iarăşi taci?... Treaba ta! Îţi mai dau un amănunt irezistibil: în 1704, abatele Thillard a găsit *Terra... Terra Gigantum*, a cărei capitală era Hebronul ...Vezi că zîmbeşti? E o prostie, nu? Sint beat? Da de unde...

Luă o spatulă şi încep să modeleze pomeţii de lut ai uriaşei statui. Obose însă repede. Renunţă. Aruncă spatula şi, cu paşi grei, se îndreptă spre canapea. Se culcă.

* * *

...Gigantropul trăia, iar numele lui era Van-tao. Un nume curios, care părea să însemne cele cinci elemente ale naturii: apă, foc, lemn, metal şi pămînt, sau iarnă, vară, primăvară, toamnă şi centrul anului. Şi încă un lucru ciudat. Avea o familie grea cu care trăia într-un virf de copac.

Van-tao era încins cu un briu făcut dintr-o blană întreagă de tigru. În mina dreaptă ţinea ameninţător un ciomag, în al cărui capăt rotunjit se afla înfiptă o secure de piatră. De-abia coborise dintr-un cedru uriaş, între ale cărui crengi îşi avea culcuşul. Scoase un răcnet puternic, căruia îi răspunse ecoul. Nu făcu nici doi paşi şi înaintea lui se arătă un mastodont care, pentru a ajunge pînă la Van-tao, fu nevoit să smulgă cîteva copaci. Cu un salt vrednic de un uriaş, Van-tao sări în spatele teribilului pachiderm.

Desigur că Van-tao pleca la vînătoare. Mastodontul fugea şi, sub greutatea lui, se zguduia pămîntul. Curînd ieşiră din pădure şi trecură în viteză printr-o mlaştină. Apoi se opriră pe o cîmpie. Uriaşul cobori, ucise cîteva animale mici, apoi smulse cîteva rădăcini şi le înfulecă cu o poftă grozavă. Pe cînd se urca din nou pe spinarea pachidermului, simţi că ceva îl trage înapoi. Se încurcase într-o liană? Nu! De după un dîmb, apăruse o ceată de pigmei înarmaţi cu suliţe şi topoare de cremene. Van-tao urlă îngrozitor. Pigmeii se retraseră înspăimîntaţi, dar, din mijlocul lor, apărură unul care, curios, purta ochelari. Acesta le dădu un ordin, şi zeci şi sute de liane în chip de lasso-uri fură aruncate asupra gigantului.

Lupta se desfăşura cu înverşunare. Iată-l pe omul cu ochelari — da, era el, Li Cian-su în persoană — cum înaintează spre Van-tao şi cum îi petrece o frînghie în jurul gîtului. Van-tao mirat, rupse toate laşurile care-l ţineau şi, cu un ultim efort, ridică securea, ...dar, spre stupefacţia lui Li Cian-su, în loc să-l lovească, îl sculpa cu străşnicie. Se auzi un hîrîit şi un miorlăit prelung...

Antropologul se trezi. În visul său agitat, strinsese de gît moţanul care i se culcase pe piept. Cînd pisoiul îşi simţi viaţa ameninţată, se zbătui, stupi şi mieună.

— Ce prostie! bombăni includat Li privind miţa ascunsă între două muşaje de Om din Neanderthal şi din Cro-Magnon. Niu-niu, vin aci băiatule!... Puşlama!... Van-tao...

Se vede că motanul nu voia să ia în seamă nici una dintre aceste vorbe de alint, căci se mulțumi să rămână pitit acolo unde se afla.

*
*   *
*

Li Cian-su se trezise de-a binelea. Iși dădea seama că atunci mai mult decât oricând trebuia să se ocupe și să termine o dată pentru totdeauna cu Gigantropul, care devenise pentru el un fel de obsesie, o idee fixă.

*
*   *
*

Timp de o săptămână, Li Cian-su aproape că nu mai fu văzut la Institut. Apărea dimineața, apoi dispărea pînă la prînz. La sfîrșitul celor șase zile, însă, veni ca o furtună ducînd cu sine un geamantan greu.

— Bătrine Bai Sian-jen, plecăm!

— V-ați făcut bagajele? Întrebă temător Bai.

— Noo! Aci am un magnetofon. Plecăm să culegem folclor despre uriași. Mergi cu mine, nu?

— Unde?

— În regiunea seminției I. Avionul ne duce pînă la Ta-Tsien-lu. De acolo vom vedea noi cum și ce fel... Stăm puțin. Îmi trebuie doar o simplă confirmare. Atît!

*
*   *
*

Ta-Tsien-lu este un oraș mare, cu peste o jumătate de milion de locuitori. Impremuit de un zid vechi, pare o fortăreață medievală. Doar în centrul său se află clădiri noi. În restul orașului se vede specificul Chinei din veacul al XVII-lea.

Într-o clădire care păstra puternicele amprente ale stilului arhitectonic mongol, era adăpostită vremelnice universitatea. „Vremelnice“, pentru că se clădea una nouă. Acolo Li Cian-su găsi pe Tian Hun-iei, un bătrîn profesor de etnografie, cu care avu o discuție îndelungată. Cînd se întoarse la han, Bai Sian-jen își dădu seama că antropologul era surescitat.

— Bai, dragul meu, plecăm imediat!

— Dar, sean-șen (domnule) unde? Pentru numele lui Motzi cel înțelept!

— La Mai-Fen un țăran orb, care locuiește aici, la marginea orașului. Hai, bătrine, ne așteaptă coolii afară.

Luat pe sus, trăgînd după sine magnetofonul, în timp ce Li ducea acumulatorile, Bai Sian-jen se urcă într-o rîcșă. Mai mult de o oră trecură în fugă prin străzile înguste și întortocheate ale orașului. În cele din urmă, intrară pe o alee plantată cu tamarisți, în fundul căreia se vedea o pagodă veche. Într-o colibă de lîngă pagodă, trăia Mai-Fen, om aproape centenar.

Cu toate că era orb, acest lucru nu se observa imediat. Moșneagul se descurca foarte bine pentru că, de zeci de ani, în cămăruța lui nici un lucru nu-și schimbase locul. Față de ceilalți oameni din oraș, Mai-Fen avea o figură deosebită, deoarece era un fel de corcitură. Mama lui fusese tibetană, iar tatăl său manciurian. Înalt și slab, cu

fruntea largă și boltită, părea întruchiparea zeului înțelepciunii — Mai Lian-ti — numai coarnele-i lipseau.

— Ședeți, copiii mei, vorbi domol Mai-Fen. Numele meu știți voi ce înseamnă? „Străin zburător“. De aceea mă voi plimba prin cameră. Aceasta-i ora când îmi mai firii și eu pufin picioarele... Și zici, fiule, că Tjan-Hun te-a trimis la mine, nu?

— Da, sean-șen, e! Spunea că dumneata cunoști legende vechi.
— Legende vechi? Da, cunosc. Îmi aduc aminte...

* * *

De o jumătate de oră, bătrînul tot povestea invirîndu-se prin încăpere. N-avea răbdare să fiină la gură microfonul magnetofonului. De aceea, Li Cian-su nu putu imprima nimic, ci își luă stenograme.

— ...de mult de tot, înaintea regelui Hu, din regatul Tin, a trăit într-un sătuc din preajma muntelui Siang-șen un mare învățat pe care-l chema Yo-și-Fo. Într-o zi veni la dînsul o femeie tină să-l ceară sfatul pentru copilul ei bolnav. Yo-și-Fo, al cărui nume înseamnă „marele vindecător“, se gîndi o clipă de unde puteau veni bolile în sătucul femeii. După un răstimp de meditație, Yo-și-Fo își luă toiașul și plecă să-l vadă pe micuț.

Copilul avea fierbințeli și convulsii, deci îi era bolnav diafragma, căci scris este în cartea Hya-yen-king: „dacă vînturile trec cu putere de mucoasele din nas și git lovesc oglinda din mijlocul pieptului, iar omul se îmbolnăvește. Boala se cheamă Ai-lan-i și vine cu fierbințeli și închîrcire.“

A stat înțeleptul la capul pruncului, l-a descîntat, i-a dat tot felul de ierburii, dar nu l-a putut vindeca. Atunci i-a spus mamei să-l ducă pe copil la Yue-hwang-pien-cian (Lumina strălucitoare a Lunii), care locuiește peste trei creste de munte, într-o peșteră sîntă, ca un bodhisvata.

A piecat femeia pe timp de furtună, cu tunete și trăsnete, a trecut printre dragoni, care se băteau și se încolăceau, și, după zile de mers, a ajuns în fața unei grote. Cînd să intre, era să orbească din pricina strălucirii pagodei de cristal care era înăuntru. Acolo, pe un scaun numit Pi-len-le-cha (Nemaipomenită măreție), picotea un om nemaipomenit de mare, care, dacă s-ar fi ridicat în picioare, cu creștetul capului ajungea în cel de-al treilea cer superior. Era el, „Lumina strălucitoare a Lunii“ — „Yue-hwang-pien-cian“, în toată splendoarea lui. Tremurînd, femeia i-a spus păsul. Yue a întins degetul cel mic, a luat copilul pe deget și l-a privit binevoitor și înăușat. Nimeni nu poate fi altfel cînd vede un copil dormind. Apoi l-a apropiat de buze și i-a suflat aer cald ca să-l dea afară pe cel care adusesese boala. Copilul s-a însănătoșit imediat.

După ce termină ultimele vorbe, bătrînul se așeză ostenit pe can-al (lavița) de lut.

— Dacă vrei, îți mai spun un basm cu un uriaș și pe urmă să-mi spui dacă îți-a plăcut...

Nici n-apucă Li să-i mulțumească pentru primul, că moșul, rezemîndu-se de perete, începu să-l povestească cu glas stins pe cel de-al doilea:

— Iată povestea lui Ten-chang din neamul Man. Trebuie să-ți spun încă de la început că acest neam a trăit în vremurile de demult,

departe de Tibet, pe plajurile munților Șu-mir-o, care azi se numesc Kailas.

Ten-chang era atît de învățat încît știa pe de rost „Cele trei Pitaka”, adică toate legile budismului. Cunoștea limba tuturor păsărilor și animalelor încît consătenii lui îl numeau și „Tian-in” — „prietenul cerului”. Într-o zi dintre cele luminate de un soare puternic, plecă în pădure să culeagă fructe, miere sălbatică și ramuri înflorite pentru fiul său cel nou-născut. Pe cînd se afla acolo, în sat năvăliră soldații regelui Lavacena, care omorîră toți oamenii, arseră casele și furară vitele de muncă.

Întors acasă, Ten-chang găsi totul pustit; ruinele satului fumegau. Cîteva cadavre ciuntite arătau urmele prăpădului. Desigur că lupta fusese grea, căci în sat trăiau uriași, iar oamenii regelui Lavacena erau mici ca noi. Tian-in se opri în mijlocul satului, acolo unde se afla altarul din strămoși. Se plecă în fața lui și se gîndi la cele pe care trebuia să le facă. Pe cînd stătea el așa, o rață, care scăpase de la prăpăd, îi povesti de-a fir-a-păr cum fusese totul. Trebuia să plece în peștera dragonului, să dezgroape securea cea sfîntă rămasă din străbuni și să-și răzbune familia și prietenii.

Merse el cam trei zile și trei nopți pînă cînd ajunse la peșteră. Acolo erau mulți Mo-kwei (demoni) care-l împiedicară să ia securea,

o relicvă scumpă și sfântă pe care ei o păzeau de mii de ani. Totuși, Ten-chang nu se lăsă, ci, luptînd cu demonii, îi învinse și începu să sape pentru a găsi ceea ce-i trebuia. Tocmai cînd puse mîna pe coada securii, izbucni în fundul văgăunii un stîlp de foc și răsună glasul de tunet al lui Ma-he-sua-ra*.

— Tian-in, tu care ai fost atît de înțelept, n-ai știut să-ți păzești casa de dușmani. Acum este prea târziu. Soldații lui Lavacena au fost pedepsiți de mine. Tu trebuie să-mi răscumperi osteneala și să faci un alt popor.

Urmă un tunet, vocea se stinse. Plecă abătut Tian-in. Oamenii din semînția Man nu mai erau. Atunci se însură cu o fată din neamul I, cu alta din neamul Moi și cu alta din neamul mongolilor. Cu cele trei femei a avut 108 copii, care i-au dat 1.111 nepoți. Ma-he-sua-ra avea din nou un popor. Tian-in, acum bătrîn de tot, luă pe cel mai mic dintre nepoți și se întoarse cu el în peștera dragonului. Îi arătă unde era îngropată securea strămoșească și, cînd copilul o scoase și o învîrti deasupra capului, Ten-chang, căruia i se mai spunea și Tian-in, muri. Nepoții îl îngropară lîngă secure. Așa a dispărut ultimul uriaș — străbunul tuturor popoarelor din Tibet și din jurul Tibetului, Tian-in, „prietenu cerului“, cel care cunoștea pe de rost limba tuturor păsărilor și animalelor.

* * *

Repetînd audiția celei de-a doua legende, după banda de magnetofon, Li Cian-su observă multe asemănări cu datele care-i fuseseră procurate mai înainte de către Bai Sian-jen și vrăciul care-i furnizase mandibula iradiată.

— Ce părere ai, moșule? Vezi, în amintirile celor bătrîni, mai dăinuie existența uriașilor...

— Hei, tinerețe, tinerețe... oftă Bai Sian-jen, eu n-aș fi atît de entuziasmat ca dv. ! Doar ce, eu trebuie să vă amintesc? În folclorul tuturor popoarelor este vorba de uriași. Nu văd nici o anomalie aici.

— Nici coincidențe?

— Să vedem ce ne va spune terenul, domnule doctor. Acolo-i acolo!

Fără a-și potoli avîntul, Li Cian-su era hotărît să-și continue cercetările pînă cînd dovezile ar fi devenit certe. De aceea, chiar a doua zi încă, se suiră într-o mașină și plecă spre satul Luan-Tang, unde nu se ducea cu totul întimplător. În preajma acestei mici localități, existaseră cu ani în urmă cîteva șantiere arheologice pentru paleoliticul din China apuseană. Acolo se și găsiseră destul de multe schelete. Dar mai exista un motiv pentru care Li Cian-su făcea această călătorie. În raionul respectiv, și deci și în acea localitate, domnise, pînă la regimul democrat-popular, o cruntă înapoiere în toate domeniile. În multe sate nu erau folosite decît unelte de lemn sau de piatră, iar plugul de fier era socotit drept o uneltă a diavolului. Gio Si-er, un destoinic etnograf și folclorist chinez, culesese de-acolo mostre de balade și cîntece aproape identice cu cele păstrate în mod întimplător în primele colecții de literatură chineză, colecții care datează din jurul anului 2.000 înaintea erei noastre.

* Denumirea chineză a lui Maha-Ishawara — una dintre cele mai importante zeități budiste.

Automobilul urca pe coama unui deal netezit și lustruit de vânturi. Pe acolo, pe un drum de țară, mărginit cu sălcii, pătrunseră într-un sătuleț cu fanze ciădite din chirpici bătuți. Era în timpul prânzului. Rarii oameni care umblau prin sat erau, firește, numai bătrînii și bolnavii. Ceilalți toți plecaseră la muncă. Umblau îmbrăcați mai toți cu halate albastre cu tivituri multicolore.

Cu toate că nu mai era o noutate, mașina adună în jurul său vreo douăzeci de moșnegi și babe, care se minunau clătîinînd din cap și astupîndu-și gura cu mina. Bai Sian-jen coborî și se duse înaintea lui Li la sfatul popular al satului. Acolo nu găsi pe nimeni. Cu multă greutate reuși să dea peste un învățător cu care discută îndelung. Cînd dascălul le aduse bătrînilor la cunoștință scopul vizitei lui Li, aceștia riseră timid și neîncrezător.

— Dacă vă spun eu, om bătrîn, că vă veți auzi glasul, interveni Bai.

— Numai diavolul poate face asta..., morfoși un moșneag printre gingiile știrbe.

Li Cien-su puse în funcțiune magnetofonul și, fără să le spună nimic, înregistră pe o bandă toată discuția. Cînd banda se termină, tot așa — pe nesimțite — dădu magnetofonului drumul. Cînd își auziră vorbele pe care le rostiseră de-abia cu cîteva minute mai înainte, bătrînii își luară picioarele la spinare...

— Satana!...

— Dragonul!...

— Taurul negru!...

— Rage balaurul!

După ce trecu prima panică, temătorii se întoarseră să vadă mașina diabolică, din care se revărsau atîtea voci — glasurile lor. O înconjurară curioși și începură să o pipăie. Frica lor se topea, dar rămăsese încă destulă neîncredere. Pînă la urmă, aflînd pentru ce au fost chemați, le-a răspuns o bătrînă cu numele de Ai-I.

— Da, uriași au fost și pe aci. Țin minte că bunica ne povestea că de la străbuni se vorbea că prin satul nostru au fost văzuți uriași care coboriseră din munții Tibetului. Da, da, de acolo veneau, din Tibet. Erău ultimii urmași ai neamului Man. Uneori soseau la noi farmaciști din Kuan-Su, din Si-Ciuan, Kuan-Si ca să cumpere măselele rămase de la oamenii Man.

— Aveți așa ceva?

— Mai are Son Nan!

— Nan?

— Sigur că da... părinții lui au fost mandarini cu glob de bronz aurit. De aceea e „nan” (cavaler), măcar că n-are după ce să bea apă. E sărac lipit pămîntului.

Conduși de Ai-I, care, pentru prima dată în viața ei, mergea cu un automobil, se îndreptară spre fanza lui Son. Ai-I era atît de emoționată încît nu fu capabilă să coboare.

Son Nan era un om trecut de 80 de ani, destul de vioi și prea puțin ramolît. Era atît de slăbit încît părea un schelet cu bărbuță și mustați rare. Pe vremuri, în tinerețea lui, fusese vrăci cunoscut în toată regiunea. Leacurile sale tămăduiseră pe mulți oameni. De aceea era renumit chiar și acum, în adînci bătrînețe.

— Măsele? M-da... mai am una pe care tare n-aș da-o. Vezi, asta a fost a lui Han-Fei, un războinic vestit și e mare cît un ou de porumbel.

— Nici da arătat mi vrei să mi-o arăși?

— Asta se poate, cum nu. Incepu să caute într-un dulăpior din împletitură de bambu, din care scoase o eșarfă din mătase roșie. În aceasta era înfășurat un molar identic cu acela cumpărat cu luni în urmă la Șanhai. Nu constituia o noutate; căci vechea farmacopee chineză utiliza asemenea medicamente.

— De unde îl ai, sian-șen Son?

— Bunicul meu l-a adus din Tibet de la o mănăstire, parcă de undeva de pe lângă Darjeeling.

Li îi aruncă lui Bai Sian-șen o privire plină de înțelesuri. De data aceasta, datele coincideau cu indicațiile pe care le dețineau de mult.

* * *

Cînd Li Cian-su se întoarse la Șanhai, află că în urma referatelor făcute de el și Fin Siao-șan, se convocase o sesiune extraordinară a secției a IV-a a Academiei de Științe. Sosise tocmai la timp, căci în după-amiază aceleași zile urma să aibă loc prima ședință.

Deși era încă destul de obosit, Li lăsă orișice la o parte și începu să-și pregătească materialele pentru după-amiază, căci la ora 3 trebuia să fie la Academie. Ședința se anunța să fie animată. La singurul punct de pe ordinea de zi se înscriaseră extrem de mulți vorbitori.

La ora precisă, sala de ședințe era plină pînă la ultimul loc. După cîteva minute, apărură și membrii prezidiului, care luaseră loc în tribuna din față. Erau oameni de știință încercați, mulți cu publicații celebre în toate țările lumii.

— Vom da cuvîntul tovarășului U Cen-min, directorul Institutului de antropologie, anunță președintele.

U Cen-min, fost ofițer superior în armata de eliberare, era un om între două vîrste. La timpurile începuseră să-i înflorească ghiocci. Studiile și le făcuse în două etape sau, cum spunea el, între două bătălii. Era mărunt, îndesat și vînjos. Cu mersul clătinat, specific marinariilor, înaintă spre tribuna de unde trebuia să vorbească.

— Vă rog să nu-mi luați în nume de rău dacă cele spuse de mine vor aduce a leșje. Dragi tovarăși, în urma avîntului pe care l-a căpătat știința, s-au făcut descoperiri pe care gazetarii s-au grăbit să le numească senzaționale. Acum putem afirma cu cea mai înaltă tărie că pe meleagurile noastre au apărut cele mai vechi semne de civilizație. Primul om paleolitic, Sinanthropul de la Cijou-kudian, cunoștea focul, îl descoperise, în vreme ce Omul din Neanderthal, care a apărut cu mult mai tîrziu, nu știa să-l folosească. Contemporanul Omului din Cro-Magnon, Omul găsit la Dun-Din, era cu mult mai civilizat, avea unelte mai bine cizelate, bineînțeles tot din piatră și corn de ren. Recent, cercetările colaboratorilor noștri au scos la iveală noi forme de civilizație paleolitică și noi specii de preominienți. În fruntea acestor lucrări de seamă, se poate căia și cea a doctorului Li Cian-su, cu privire la existența prezumtivă a Giganthropului sau, cum i se mai spune, Omul zăpezilor. Supunem problema plenului secției, rămîind la aprecierea voastră.

a tuturor, dacă este necesar sau nu ca expediția noastră să se alăture expediției complexe internaționale care a fost organizată în Tibetul de sud. Țin să vă anunț că ne vom putea bucura și de sprijinul unei geofiziene, a tovarășei Tatiana Tumanova, candidată în științe, de la Harkov. Acum, vă rog să vă înscrieți la cuvânt.

Citeva clipe se făcu liniște, o liniște adincă. Apoi savanții și cercetătorii începură să-și răsfoiască febril caietele de notițe.

— Imi dați voie?

— Poffim, tovarășe Li Cian-su! De fapt, dumneata trebuia să și începi să faci expunerea teoretică a problemei.

Li se îmbujoră, se sui la catedră și, fără să-și ridice ochii spre cel din față, începu să-și răsfoiască și să-și aranjeze hirtile. Se vedea bine că este stăpinit de o puternică emoție.

— N-noi, începu el bilbindu-se ușor, cei care studiem cele mai îndepărtate epoci ale vieții, încercăm să pricepem cum se naște și se formează civilizațiile în special, și mai ales să reconstituim propria noastră civilizație. Obiectul cercetărilor noastre este acela de a descoperi prin ce mijloace omul de dinainte de istorie a pregătit civilizațiile istorice; în ce fel, din omul junglei și al cavernelor, s-a născut arhitectul egiptean, astronomul mayas, inginerul roman, poetul grec sau filozoful chinez. Astfel, trecind prin arheologia istorică, să ajungem de la antropologie la istorie.

De aceea au fost făcute noi săpături la Cijoukudian, au fost dezgropate orașele moarte din Yukatan, au fost restituite istoriei palatele labirintice ale lui Minos.

În primul rând, pe această scară stă *Sinanthropus pekinensis*, primul din rasa noastră care a știut să fasonze piatra și să facă focul, nu furat din ceruri de Prometeu sau Amaterasu-Susanoo, ci descoperit de el însuși. Nu mai este cazul să amintim de magistrala escrocherie cu așa-zisul Eoanthrop — Omul Aurorii (sau Omul din Pildtown, după un craniu plăsmuit de Dawson și Woodward la 1911).

Iată că ne apropiem tot mai mult de primele fosile cu certitudine umane, ulterioare Sinanthropului și Pitecanthropului. E vorba de Omul din Neanderthal, care a trăit în Europa cu 40.000 ani înaintea erei noastre. Era un animal firav și lipsit de rezistență. Nu cunoștea decât unele unelte. Focul îl era încă o enigmă. Din aceste motive a și dispărut, în vreme ce urmașul său, Omul din Cro-Magnon, a devenit tatăl Europei occidentale, a creat o civilizație puternică și statornică, iar cultura lui înaintată a pus bazele culturii paleoliticului european.

În același timp, la noi a apărut civilizația destul de încheată a localnicilor din peștera Șandindun, nu departe de cea de la Cijoukudian. Recent, la Dinșun, la 15 kilometri de albia fluviului Fen-he, s-au descoperit alte fosile vechi, și ele de vreo 100.000 de ani. Din aceste rădăcini înfipte adinc în timp, s-a născut omul chinez. În afară de aceste specimene, care ne sînt bine cunoscute, iată că vin noi date să ne completeze istoria antepaleolitică. Printre acestea sînt multe care au rămas încă vii în memoria popoarelor. Este vorba de uriași, de giganți...

Legendele cu privire la populațiile Man, molarii uriași atît de frecvenți în farmacopeea indoneziană și chineză, maxilarul pe care l-am comunicat la timpul potrivit, m-au făcut să ajung la concluzia existenței unei rase de uriași — rasa Giganthropilor. După datele

sumare pe care le posed, ei ar fi trăit în regiunea cuprinsă între izvoarele Brahmaputrei, Gangelui și Indusului, adică în sudul Regiunii Autonome Tibetane. Socot că o cercetare minuțioasă la fața locului n-ar fi decît de folos. Am reușit să umplem golul în evoluția umană de la Sinanthrop la Omul din Heidelberg, am elucidat problema atît de controversată a „Omului zăpezilor“ și pe aceea a Ramapithecului, pe care eu personal îl socotesc preomînian și nicidecum omînian antepaleolit, cum pretind savanții britanici.

Li Cian-su nu mai așteaptă să contenească aplauzele și plecă spre fundul sălii, zimbînd stingherit. I se luase o piatră de pe inimă. Spusese tot ceea ce știa într-un stil mai mult decît lapidar. Iși șterse fruntea, care-i era brobonită de sudoare, sorbi o înghițitură de limonadă și, cînd ridică ochii, văzu pe estradă un coleg de-al său care-și pregătea notițele :

— Aș vrea să-i dau o mină de ajutor tovarășului meu. Recent am descoperit un document de o mare importanță al cărui sens nu-l pot pătrunde în întregime. Bănulesc că e vorba și de o metaforă. Am găsit, printre alte obiecte, la săpătura din Mian-Tang o carapace de broască țestoasă cu o inscripție în stilul „guven“, adică în scrierea veche a secolului al XIII-lea dinaintea erei noastre. Iată conținutul :

„In peștera păzită de dragoni, acolo unde veșnic arde lumina lui Djan-Tai, trăiește uriașul Huang-Ki. Nu te apropia, străine, de lumină căci vei muri. In peșteră să intri numai după asfințit, cînd muntele Șu-mir-o este luminat dinspre apus“.

Aceasta e inscripția. N-am idee ce valoare poate avea. În orice caz, muntele pomenit face parte din lanțul Kailas, din sudul Tibetului. După cum știți, Șu-mir-o este denumirea chineză a muntelui numit de indieni Djayanta Devy. Acum, ca antropolog și arheolog, aș încerca să elucidiez cele scrise pe carapace, comparînd-o cu materialele contemporane.

Li Cian-su devenise dintr-o dată palid. Numele muntelui mai ales i-a dat o verigă nouă, una pe care o căuta de mult. În vechime, deci, se cunoștea existența unor ființe umane de dimensiuni gigantice. Or, toate datele pe care le avea culesese pînă în acel moment îl îndreptau spre un singur punct : Tibetul de sud și mai precis munții Kailas. Nu mai putea fi nici un fel de coincidență. Trebuia să plece acolo cu orice risc. La repezeală scrise un bilet pe care-l trimise președintelui secției. Acest fapt îl puse pe jeratic. Nici nu mai luă în seamă cele ce urmează. În sfîrșit, cînd președintele se ridică și ceru să se facă liniște, Li simți cum inima încearcă pur și simplu să-i evadeze din piept.

— Consider, spuse acesta, că avem dovezi suficiente spre a întreprinde o expediție științifică de mari proporții. Este cazul să anunț încă o dată că ne vom putea bucura de ajutorul unor tineri savanți, ca tovarășa Tatiana Tumanova, candidată în științe, Alexandru Merișor, candidat în științe al Universității din București, și, în sfîrșit, Frantisek Sprna, un distins optician aflat în concediu în țara noastră și care dorește să participe la o astfel de întreprindere în calitate de operator cinematografic.

Toți vorbitorii, cu mici excepții, s-au pronunțat pentru organizarea expediției complexe. Acum, că sintem de acord, vreau să vă

mai aduc la cunoștință că am primit și o invitație. Universitatea din Madras va trimite o expediție cu caracter antropologic și paleontologic în nordul Cașmirului sub conducerea cunoscuților oameni de știință Chandranand Das Purun și profesorul Sir John Reed de la Oxford, însoțit de James O'Flanagan, geofizician. Ei ne invită să le dăm concursul. Felul lor este descoperirea de noi omizieri, descendenți din Ramapithec, strămoșul oamenilor fosili din India.

* * *

În timp ce la Șantăi avea loc această ședință, în India se întruneau două grupuri de oameni cu scopuri diametral opuse. Primul grup se întrunise la Lahore, sau mai bine zis se organiza acolo. Erau membrii expediției indiene. La Lahore își completau ultimele date cu privire la documentare, pentru ca de acolo să plece în nordul Himalaiei.

Pe terasa hotelului „Star of India” se odihnea, întins pe un fotoliu adinc de pai, un bărbat trecut de 60 de ani. Era destul de înalt și, din pricina slăbiciunii sale, părea deșirat. Ca orice britanic aflat în India, mergea îmbrăcat cu pantalonii scurți, dar avea pulpele înfășurate cu grijă în moletiere. Din acest motiv, cei care-l vedeau nu se puteau abține să nu ridă de el. Lingă dinsul, stătea un irlandez robust, cu părul roșu zburlit și care fuma neconștient. Un al treilea încheia ceroul. Era un indian îmbrăcat în haine ușoare de mătase.

— Cu jeep-ul? Nu merg! spunea cu încăpăținare lunganul. Ce, au dispărut de pe pământ elefanții și caii? Bătrinele mele ciolane britanice nu vor trece Gangele decât, rețineți vă rog, în modul adecvat mediului ambiant... m-da... asta-i formula... al peristazei*...

— Dar, sir John!...

— Mister O'Flanagan! Mișloacele moderne denaturează fără nici un fel de discuție sensul paleontologiei.

— Imi permiteți, mister?

— Pardon, săltib Chandranand, sint „sir”... Vă rog să nu uitați! E rangul nobil cucerit de străbunii mei în războiul celor două roze...

— Perfect... sir Reed... mergem atunci cu trenul până la stația terminus. De acolo, cu caravana de autocamioane până la Handuise, iar pe munte, călare. Sinteți de acord?

— M-da! În fine... Totuși poezia unei astfel de întreprinderi este stricată de aceste mașinării lătrătoare care ucid, m-da... capitalul nervos... Acum însă, m-aș duce să vizitez templul maimuțelor.

Neexistând nici un fel de obiecție, sir John Reed, tăcutul James O'Flanagan și doctorul Chandranand Das Purun se pregătiră de plecare.

* * *

În aceeași dimineață, din orașelul Ambala, plecase în mare viteză spre Srinagar, capitala Cașmirului, o limuzină șofată chiar de Ananda Singh în persoană. Pe bancheta din spate dormeau doi

* Peristază = mediu ambiant.

Înși. După ce-au făcut o haltă de o oră într-un sat pentru umplerea cu apă rece a radiatorului supraincălzit, limuzina porni din nou și ajunse la Srinagar la miezul nopții. Mașina străbătu orașul în mare viteză și intră cu un viraj periculos în curtea palatului unui mare demnitar.

— Hei, sir! Am ajuns, făcu Ananda Singh scuturându-și pasagerii, care nu-și întrerupseseră somnul decît în timpul mesei.

— Ce-i? Ooh! Unde sîntera?

— La Ismael-Khan!

— Aha! Bine... du-te dormeata și anunță-ne. Cel care vorbise era mărunțel și cu o figură destul de spălăcită, pe cînd celălalt, cu capul încoronat de o coamă leonină, avea o statură atletică.

Pe cînd Ananda se îndrepta spre o intrare a palatului, cei doi se dădură jos din mașină și se întinseră de le trosviră oasele și încheieturile amorțite.

— Cum vrei să te prezint? Joe Strawberry, Glyn Borrowth, Mike Chase, Merick?

— Dă-l dracului, Günther, nu-i nevoie să mă prezinți deloc. O să mă cunoască și fără recomandafia dumitale, oricît de grațioasă ar fi ea...

— Să nu iasă pe urmă vreo incurcătură...

— Incurcătură... ridică pfețisit din umeri Strawberry. Apoi îl așinți pe Kriegsfeld cu privirea. Oare nu s-o găsi în cocina asta de porci vreun strop de whisky?

În acel moment, reapăru Ananda Singh însoțit de o gardă formată din patru soldați îmbrăcați multicolor.

— Poștiți, sir! Înălțimea-sa vă așteaptă! Cei doi mormăiră ceva și intrară urmași de soldați. După ce trecură prin cîteva încăperi luminate slab, porniră pe un culoar lung și boltit, unde, din loc în loc, erau agățate de perete torțe aprinse.

— O avea harem gorila asta bătrînă? întrebă Strawberry.

— Nici o grijă că nu ți-l pune la dispoziție... răspunse ironic Kriegsfeld.

După cîteva minute, fură primiți de un om îmbrăcat în negru, care-i conduse într-o încăpere destul de mică și sărăcăcios mobilată.

Kriegsfeld își plimbă privirea de-a lungul pereților, în timp ce tovarășul său, așezat comod pe un scaun, își cerceta încărcătorul pistolului, pe care îl completă cu încă două cartușe.

Pe nesimțite, se dădu de o parte o perdea și în cămărușă intră un bătrîn înalt cu părul alb. Figura lui imobilă nu trăda nici o urmă de surpriză.

— Vă salut, domnilor!

— Cu toată stima, răspunse grav Strawberry, pe cînd Ananda Singh făcu o plecăciune adîncă.

— Am onoarea, domnule ministru!

— Nu mai sînt ministru, Herr Kriegsfeld, răspunse sec Ismael Khan. Să venim direct la chestiune, pentru că vă văd osteniți. Dumnezeuastră doriți să întreprindeți o călătorie în nordul țării mele. După cîte îmi amintesc, însă, v-ați instalat undeva pe un munte... Dacă nu mă înșel, e vorba de continuarea cercetărilor fostului dumitale profesor, Karl Wassa, nu? se adresă el lui Kriegsfeld. Dacă mai aveți nevoie de ceva, spuneți-mi... Vă stau la dispoziție...

— Da... ar mai fi ceva... începu Strawberry. Voi vorbi concis

ca în Far West. Primul punct: Ananda Singh rămîne aci la dispoziția dumneavoastră. Va fi omul nostru de legătură...

— Dar...

— Vă rog! Deocamdată vorbesc eu. Al doilea punct: ne mai trebuie... material uman pentru experiențe și... în sfîrșit ultima problemă. Niște nebuni vor să ni se amestece în ciorbă — e vorba de expediția lui Purun, care, colac peste pupăză, i-a anunțat și pe chinezi. Misiunea dumneavoastră, că de aia vă plătește șeful...

— Mister... am uitat cum vă cheamă...

— Spune-mi cum vrei! replică Strawberry brutal.

— Da, parcă Strawberry... Uitați că vă aflați în casa mea?...

— Joe!...

— Tu, Günther, nu te băga, iar tu, mutră tuciuurie, se adresă el lui Ananda, care înghețase, nu mai holba ochii că te pocnesc... Acum să revenim la oile noastre. Sînt în casa dumitale, făcută cu banii șefului pentru care lucrezi de 20 de ani bătuți pe muchie. După ce n-ai fost capabil să oprești măcar telegrama trimisă de indienii la Șanhai, vrei să mai joc de bucurie? Vezi să nu dansez jocul scalpului, că... n-o să-ți convină... Poruncește să-mi dea whisky!

— Aveți aci de băut...

Strawberry se repezi avid spre un dulăpior mascat în zid. Luă o sticlă și-și umplu un pahar. Trase o înghițitură și imediat o scuipe pe jos:

— By devil*. Ce-i poșirca asta scirnavă?

— Whisky cu sirop de banane! surise Ismael Khan.

— Ascultă, bărbosule, dacă-mi făceai asta în țara mea, te sco-teau din tavernă ciuruit. Te rog să nu-mi mai umbli cu figuri de astea, că nu le inghit...

După ce bău whisky-ul adus de un lacheu, Strawberry se mai liniști puțin. Kriegsfeld se retrăsese într-un colț cu Ananda Singh și Ismael Khan și vorbi ceva cu ei în șoaptă și foarte repede. Conversația avu loc în limba cașmiriană.

— Ce tot bodogăniți acolo?

— S-a făcut, Joe! Ii atacă oamenii lui Ismael Khan la trecerea prin strămoare.

— Și dacă vine expediția chineză...

— Să ajungă întîi pînă aci... vorbi demnitarul cașmirian la fel de ironic, cum o făcuse de la bun început. Eu însă v-aș sfătui să plece careva dintre dumneavoastră la Lahore. Atacul, Herr Günther... mai tirziu...

* * *

Ploua cu găleata, așa cum numai la tropice poate să toarne. De două zile, locatarii hotelului „Star of India” nu-și părăsiseră camerele. Bineînțeles, oamenii de afaceri, care trebuiau să plece în oraș, ieșeau însoțiți de un „boy” indian care ținea deasupra lor o uriașă umbrelă. Totuși, chiar sub protecția ciuperclii de pînză, puhoiul de apă îi pătrundea pînă la piele, iar picioarele li se afundau în clisa groasă amestecată cu bălegarul vitelor sfinte, care, ca și la Benares, circula liber prin tot orașul.

Tocmai într-o astfel de zi, sir John își găsi de lucru la muzeul orașului, de unde se întoarse murat și plin de noroi.

* La dracu!

— Hm! Oraș barbar... porcările!... bombănea el în timp ce se spăla. Să nu poți să circuli în oraș din cauza murdăriei. M-da, în fine!

Soneria firii scurt. Sir John, pe jumătate dezbrăcat, se încălță în fugă și se duse lipăind spre ușa pe care o întredeschise. În fața lui se afla un individ bine legat, elegant, dar deosebit de palid. Individul avea o pereche de mustați și o barbă de-a dreptul înfricoșătoare.

— Domnul doctor Reed?

— Cu cine am plăcerea?

— Michael Chase e numele meu. Am venit să vă rog să-mi dați un sfat, o mină de ajutor...

— Un moment, vă rog, spuse bucuros sir John. Un singur moment, să mă îmbrac!

După ce-și trase pe el un halat și se încălță omenește, își invită cu un gest larg interlocutorul.

— Domnule doctor, am febră quartă și, cum am văzut numele dumneavoastră, celebru pe cele patru continente, înscris în registru, am venit să vă rog să-mi dați o consultație.

— Mă iartă, domnul meu, făcu sir John grav. Nu sint medic. Profesiunea mea e paleontologia, studiul animalelor pre și protoistorice. Dar de vindecat, fără nici o îndoială că vă pot vindeca... L-am întors din infern chiar și pe principele de Luxemburg...! Cunosc vechi și infailibile metode brahmane...

— Aaa!... formidabil... rosti Michael Chase cu voce tremurătoare. Celebrul sir John Reed... descoperitorul...

— ...osuarului* din Amadumba, Karmadji, etcetera etcetera...

— ...exact, etcetera etcetera... Cum de nu v-am cunoscut până acum? Eu, geograf, să rîi vă fi cunoscut?! se lamentă Chase. Nu-mi poate fi iertată o asemenea greșală. Acum însă vă rog să mă socotiți nu numai printre admiratorii dumneavoastră...

— Ooo!

— ...ci și printre prietenii...

— Desigur, dragă colega... Și, cum vă spuneam... cunosc medicina veche indiană... Vă prepar imediat o băutură! Vă spun sincer... e pe bază de plante, dar... vezi, asta n-au știut-o nici măcar brahmanii. Eu pun — nota bene! — încă ceva... să nu vă mire... câteva coleoptere și arahnide... Dacă nu doriți, nu vă pun...

— Mă rog, dacă țineți neapărat... vă stau la dispoziție, răspunse galeț Chase.

— Atunci, scuză-mă te rog...

De cum părăsi bătrînul camera, figura lui Chase se transformă dintr-o dată. Deveni aspră și o cută i se încrustă pe frunte.

— Cine naiba știe ce porcărie mi-o da să beau...! Dar lasă, îl pun pe dumealui să bea întâi și pe usmă văd eu... Cu o mișcare de expert, trase la repezeală un carnet care se vedea ieșind din buzunarul hainei lui sir John agățată pe cuier. Il parcursese o clipă și, cu aceeași dexteritate îl puse la loc. Erau numai notele de cheltuieli. Apoi mina i se strecură înăuntru hainei. Prin căscătura buzunarului, întrevăzu planurile expediției. Înainte însă de a le scoate, ușa se deschise. Chase își scoase fulgerător batista și prinse a-și șterge de pe frunte o transpirație închipuită.

* Osuar == mormint colectiv.

— Să bei acum cât e fierbinte!... îl indemnă părintește sir John.

— Nu e rea?

— Nooo! Uite, dacă vrei, sorb și eu din ea.

— Chiar te rog!

După ce-și muie buzele, englezul se schimonosi a greață atât de elocvent încât dacă n-ar fi fost mai puternică dorința de a rămine pentru a pune mâna pe documentele rivnite, Chasa i-ar fi zvirlit bătrînului băutura în obraz. Totuși, slăpinindu-se, ba chiar cu o figură zimbitoare, luă ceașca în care pluteau coji de fructe, scoarță de copac, iar pe fund niște gindaci și păianjeni opăriți.

În mod mecanic, cu dexteritatea lui de vechi băutor de whisky, Chase dădu pe gît cam o treime din lichid și, poruncitor, îi întinse lui sir John cana înapoi:

— Ia-o de aci! se zbirli fioros Chase. Apoi strecură printru dinți. N-o să îți-o iert, fii sigur!

— Pardon?

Și de unde pînă atunci fusese hotărît să pună mâna pe documente, deodată fișni în picioare și lirii laconic.

— Vă mulțumesc!

Se întoarse pe călcîie ținîndu-se cu mâna de gură.

— Cu plăcere... cu plăcere... răspuse sir John surizător.

* * *

Îngrijitoarea etajului la care locuia sir John blestemă apoi mult timp pe vizitatorul savantului paleontolog pentru murdăria făcută pe toată sala.

* * *

Seara, cînd ploaia părea că se mai temperase, sir John, O'Flanagan și Das Purun coborîră în clubul hotelului. Singur la masă, arborînd o figură jalnică, stătea într-un colț noul prieten al lui sir John.

— Aaa... dragă colega Chase... Vino la masa noastră!

— M-da, mulțumesc, mîrii acesta aruncîndu-i paleontologului o privire asasină. Se ridică greoi, apoi, zîmbind strîmb, se îndreptă spre masa celor trei.

— Cum te simți?

— Mult mai bine... Mai bine... Așa că mîine voi putea pleca spre Tibet...

— Unde?

— Spre Tibet..., răspuse Chase mîngîindu-și barba. Dumneavoastră unde plecați?

— Cam în aceeași direcție... răspuse imediat O'Flanagan. Dar nu ațit de repede ca dumneavoastră. Mai rămînem aci cel puțin o lună.

— Totuși, mister O'Flanagan, dacă primim...

— Durează, sir John, durează, accentuă și Purun, căruia nu-i făcea plăcere, ca de altfel nici lui O'Flanagan, ca primul venit să-și bage nasul în lucrările lor.

Amîndoi știau din experiență că nu era recomandabil să discute cu orice necunoscut problemele care-i frîmîntau. O vorbă scăpată și ideile lor puteau ajunge în mîna cine știe cui... Din acest motiv, celor doi savanți prezența lui Chase nu le făcea nici o plăcere...

— Imi pare rău, v-aș fi însoțit o bucată de drum. Dacă mai zăboviți o săptămînă, v-aș mai putea aștepta...

— O... o săptămînă... Dar de ce să ne așteptați? Noi ne îndreptăm spre munții...

— Altin Tag..., făcu repede Purun.

— Cum Altin Tag? Kailas... îl corijă sir John de-a dreptul indignat.

— Ei, offă Chase opărit ca vulpea lui Esop. Eu nu vă pot însoți acolo, ridică însă din umeri. Din intimplare, eu chiar plec spre Altin Tag... Mi-ar face însă bucurie să ne mai întîlnim.

* * *

Strowberry rămăsese la fel de palid precum se prezentase lui sir John Reed. Tenta căpătăia de la vopseaua cu care „se făcuse palid“ nu se ștersese însă, ci se adăugase paloarei căpătate în urma „tratamentului brahman“. De două zile, de cînd se întorsese de la Lahore, unica lui preocupare a fost somnul și whisky-ul. În timpul în care se îmbăta, destășura un pomelnic atît de bogat de injurături și blesteme încît cel mai netrebnic „traper“ din străfundurile Arizonai s-ar fi holbat scandalizat de atîta imaginație.

Acum, stătea în capul oaselor și mînglia cu duioșie o sticlură de gin. Pe un fotoliu de pai, de lîngă el, se tolănise Kriegsfeld.

— Te-ai trezit, Joe? Putem vorbi o clipă?

— Ce vrei?

— Trebuie să plecăm, asta vreau. Am aranjat totul. Aparatele au ajuns sus la peșteră, ușile mecanice și trapele au fost aranjate, rămîne numai să ne punem în mișcare...

— Hindușii pleacă peste o lună, chinezii nici n-o să ajungă... Și în fond, eu vreau să mai stăm aci. Avem tot timpul. Tu, dacă vrei, n-ai decît s-o întinzi. Eu mai am ceva de lucru aci... În haremul Khanului...

Kriegsfeld se ridică și, vădit iritat, părăsi camera bufnind ușa de perete. Rămas singur, Joe încercă să adoarmă din nou. Se perpelî cînd pe o parte, cînd pe alta, dar nu reuși nici măcar să așipească. Bău o cafea neagră tare, care-l mai alungă aburii alcoolului și, clătîndu-se, se îndreptă spre salonul lui Ismael Khan. Era plictisit. Socotea că Günther are totuși dreptate. Dacă erau toate pregătite, ar fi fost într-adevăr mai bine să plece...

— Să trăiești, bărbosule! îl salută el pe Khan. Ai aranjat oamennii?

— Bineînțeles, prea iubite domn! A rămas însă un singur amănunt de pus la punct...

— Ce amănunt?

— Vezi, mister Strawberry, finanțele nu-mi ajung pentru plata celor din tribul Mulalaka... E vorba de escorta care vă va însoți... Mi-e teamă să nu aveți vreo neplăcere pe drum.

— Nu, zău? făcu Joe ironic. Ai primit toți biștarii... Ce mai umbli cu fofirlica!? Crezi că se prinde?

— Atunci nu veți pleca... rosti posomorit Khanul.

— Șefule, te joci cu propria-ți scăfirlie! Observ, continuă americanul privindu-l țintă, observ că ai un scalp minunat care i-ar face plăcere și lui Manitu... Eu plec astăzi, și oamenii pe care vreau să-i iau mă vor asculta ca niște mielușei... N-am nici o teamă...

Cu un zimbet imperceptibil de superioritate, Ismael întinse mina spre un buton. Se auzi țiriitul scurt al unei sonerii și aproape imediat năvăli în marele salon o trupă de oameni perfect înarmați.

— Discută cu ei... Eu nu pot face nimic! Să hotărască singuri!

De data asta, Joe Strawberry începu să ridă în hohote ținîndu-se de burtă:

— Mă, tu ăla, se adresă el unui mulalaka înfășurat pe cap cu un turban enorm. Fă-te mai aproape. Încă un pas, băiatul tatei!

Indigenul nu apucă să facă pasul, că imediat răsună bubuitura unei împușcături. Moțul de pene din virful turbanului, rețezat net de glonteale lui Strawberry, zăcea pe pămînt la picioarele lui. O clipă, toți rămaseră năucii, apoi, făcînd rapid stînga-mprejur, se bucură spre ușa prin care intraseră.

— Stați! răcni iar Strawberry. Zăpăciți, se întoarseră în sală. De data aceasta, aventurierul își infundă minile în buzunare și, scofîndu-le cu un gest de prestidigitator, aruncă prin încăperea doi pumni de anași și rupii de argint. A doua oară se născu o învălmășeală, de data aceasta și mai mare decît prima dată. Viitorii membri ai escortei se băteau pentru fiecare băncuță.

— Vezi, bărbosule? Cu zevzecii ăștia vrei să mă șantajezi! Nu merge! Te credeam mai deștept. Dacă vreau, îi și pun să te lege și poruncesc să-ți taie capul.

— Cu toate astea, și eu dacă vreau, nu veți pleca, se încăpățîină Ismael Khan. Și, fără să piardă o clipă, răcni un ordin în cașmiriană.

Lăsînd neculeși ultimii pitaci, năimiții se repeziră pe neașteptate spre Strawberry cu armele gata să dea ultima lovitură.

— *Hands up! Udjai uta!* răsună din spatele lor vocea calmă și hotărâtă a lui Kriegsfeld. De după o perdea grea de brocart, apăruse Günther însoțit de Ananda Singh. Pe podeaua de mozaic zăngăniră strident armele aruncate de oamenii lui Ismael.

— Ordonă-le să plece! porunci rece Ananda, ai cărui ochi luceau ca ai panterei.

După citeva clipe, în salon rămaseră numai protagoniștii principali. Figurația ieșise minată de automatul indianului.

— Acum între noi, gorilă nemernică! scriși furios Strawberry.

— Stai, Joe, aranjez eu!

Kriegsfeld își puse pistolul pe masă cu țeava îndreptată spre Khan.

— Ismael, noi ne cunoaștem din '29. De ce să ne certăm, o luă el cu binișorul. Cît mai vrei?

— O sută de mii!

— Patruzecișicinci!

— Nu, o sută!

— Imposibil mai mult de patruzecișiopt!

— Să zicem... nouăzeci...

— Cincizeci...

— Sub optzecișicinci, nici un cent...

— Bine, să batem palma la cincizecișitrei...

— Stai, Günther! interveni Strawberry.

— Ai răbdare... Deci într-o săptămână ai cincizecișicinci și cu asta basta... Mai mult nu mai dăm!

O lucire stranie îi licări în ochii căprui. Părea un lup care, avindu-și prada, căuta bucata cea mai bună pentru a o rupe mai întâi.

— Dacă îmi dai șaizeci, oftă Ismael Khan, sint de acord.

— S-a făcut! cedă Günther. Pregătește totul pentru mâine dimineață! Ananda, după cum am stabilit, rămîne aci. Legătura cu noi și cu „șeful“ o va face el.

* * *

Seara, pe cînd toți jucau bridge pe terasa palatului, veni înspăimîntat, cu fața scaldată în sudoare, unul dintre oamenii de încredere ai lui Ismael Khan.

— Măria ta!

— Ce-i, ce s-a întîmplat, Mamed?

— A dispărut...

— Cine?

— Caseta cu diamantele doamnei kasehi!*

— Hoț netrebnic!

Ismael Khan sări în picioare galben ca și ceara. Tulburarea i se citea pe față, dovedind că primise o lovitură cumplită.

În schimb, Strawberry sorbea ca niciodată un pahar cu sirop parfumat cu jasmîn.

* * *

* Dimineața, pe cînd Kriegsfeld și Strawberry plecau spre cul-

* Kasehi — faVorită.

mife veșnic înzăpezite ale munților Kailas, Ismael Khan își mai plîngea pierdutele nestemate ale favoritei sale.

Drumul pînă la muntele lui Djayanta Devy sau Muntele de Cristal, cum îi mai spuneau cașmirienii, dură puțin. Il făcură în jeep-uri. Sus, la peșteră, erau așteptați de Djailar, un nepalez puternic, pe care Ismael li-l dăduse ca ajutor și supraveghetor al lucrării. Cu mîndria unui constructor, acesta le arătă ușile mascate din stîncă de granit, care se deschideau și se închideau la o simplă apăsare de buton, trapele, coridoarele fără de sfîrșit care nu duceau nicăieri. Se construise acolo un adevărat labirint, în mijlocul căruia se afla o mare peșteră centrală, apărată de ochii oricărui vizitator înoportun. Acum, plăcile de material plastic care li acopereau pereții dădeau văgăunii aspectul unui laborator de alchimist modern minus retortele de rigoare. În încăperea centrală, se afla un enorm tablou de comandă de unde erau dirijate aparatele laboratorului, erau semnalate toate mișcările de pe căile de acces spre laboratoare, iar într-o nișă special amenajată era instalată o mică pilă atomică.

Intr-o sală alăturată se afla aparatura pentru izotopi, în alta o mică sală de operații, apoi camerele celor doi prospectori și, în sfîrșit, în fund — o văgăună cu citeva grote închise cu gratii groase de fier. Acolo, după spusele lui Kriegsfeld, urmau să fie ținute animalele de experiență.

Günther îl trase la o parte pe Djailar după ce vizită toate încăperile.

— Ce-ai făcut cu oamenii? I-ai lichidat? îl întrebă el în șoaptă.

— S-a făcut, șefule!

— Bine! Cîți au mai rămas?

— Optsprezece!

În acest timp, Strawberry controla depozitele de muniții și alimente. Părînd mulțumit de rezultat, porunci să se scoată de acolo citeva lădițe cu sticle de saké și arac, două feluri de rachiou foarte tare denumit și rachiou de orez, un butoi cu pemmican și altul cu alcool curat.

Cînd Günther se reîntîlni în sala mare cu asociatul său, făcu pe surprînsul văzînd perspectivele unui ospaț în plină desfășurare. Ca să nu pară lipsit de mărinimie, dăruî și el o ladă cu conserve și, după vreo oră, cînd la ordinul său cîțiva oameni din escortă se întoarseră cu doi berbeci proaspăt vînași, se încinse un bairam care i-ar fi lăsat gura apă și lui Pantagruel*. Spre miezul nopții, cei treizeci de oameni din escortă și muncitorii rămași sus zăceau beți crită pe lespezile peșterii. Singurii trei erau Strawberry, Kriegsfeld și Djailar.

— Günther, e gata! rosti rînjind Joe.

— În regulă! Djailar, trezește cum știi doi gealași și du avontouii ăștia ai umanității acolo unde ți-am spus.

Mai mult singur, Djailar cără pe cei aproape cincizeci de oameni în văgăunile despre care se spunea că vor servi pentru experiență. Treaba era făcută. Acum începu un al doilea ospaț la care participau numai cei doi aventurieri.

* Pantagruel — uriaș legendar, erou al celebrului roman scris de Rabelais „Gargantua și Pantagruel”.

* * *

Într-un compartiment de clasa întâi a expresului Pekin-Şanhai, călătorea Tania Tumanova, însoţită de un băieţaş de vreo 13 ani.

— Tania, ce crezi, se întoarce băiatul spre ea, vom afla oare vreo veste despre Iurii? Că doar de la Şanhai a dispărut...

Tania, care era cufundată în lectura ultimului număr din comunicările Academiei de ştiinţe a Republicii Populare Chineze, tresări.

— Ce-ai spus, Petea?

— Uf! De ce nu eşti atentă când vorbeşte omul cu tine?

— Iartă-mă, omule, dar trebuie să mă pregătesc pentru expediţie. Ce voiai să ştii?

— Te-am întrebat despre Iurii, repetă Petea cu glasul scăzut. Poate-l vom regăsi. Mi-e tare dor de el. Doar mi-e singurul frate.

Tania oftă şi preferă să privească îndelung arabesourile fine ale tavaniştilor care se profilau în zare spre ţarmul mării.

Într-un târziu, îi răspunse:

— Crezi că mie nu mi-e dor? Şi eu mă zburciun ca şi tine. Ar fi minunat să aflăm ceva despre Iurii...

— Vezi, Tania, mai bine luam avionul, trenul merge mult prea încet. Aşa însă, în loc să fi zburat în zece ore până la Şanhai, trebuie să ne tirim trei zile.

* * *

Se înnoptase. Petea adormise. Tania se plimba îngândurată pe culoar fumind ca o începătoare o ţigară chinezească primită de la un vecin de compartiment. Privirile stăruitoare ale unui tânăr zvelt cu păr castaniu şi îmbrăcat într-un trening o iritau. Se aita la ea ca la o veche cunoştinţă, ba chiar, la un moment dat, îi şi zîmbi. Asta era prea de tot! Tania tocmai se gîndea cum ar fi fost mai politicos să-l repeadă, cînd tânărul se apropie cu îndrăzneală şi o întrebă:

— Ce mai faceţi?

— De unde mă cunoşti?

— Vă cunosc şi încă destul de bine. Că dumneavoastră nu mă cunoaşteţi nu mă miră. Era şi normal.

— Mai normal ar fi să-ţi vezi de drum...

— Asta o şi fac. Deci iaţă-ne împreună!

— Uite ce este, domnule... N-am nici plăcerea, nici dorinţa să vă cunosc...

— În cazul acesta, sînt dezolat că va trebui totuşi să mă ai multă vreme în apropiere.

Şi, luînd o poziţie marţială, rosti grav:

— Permiteţi-mi să mă prezint: sînt Alexandru Merişor, speolog, candidat în ştiinţe.

Faţa Taniei se desfinse şi izbucni în ris:

— Cum de m-ai identificat? spuse ea de astă dată pe un ton prietenos. Doar nu sînt stalactită...

— După „Komsomolskaia Pravda"... Era un reportaj, în minte şi acum, pe pagina a treia, stînga sus, despre metodele rapide de prospecţie a zăcămintelor de molibden şi wolfram. Splendidă fotografie! În primul moment am crezut că văd chipul Larionovei...

Pe obrazul Taniei sursul pierl. Intinse mina și spuse cu răceală.

— Iată deci că ne-am cunoscut. Nădăjduiesc că vom avea o colaborare fructuoasă. La revedere!

Și turtind în scrumieră țigara, se întoarse și intră în compartimentul ei.

Capitolul II

Unde Petea Tumanov recunoaște că este un om fără suprafață. Revenindu-și din modestie, Petea își enumeră virtuțile. O idee teribilă îl face să se resemneze brusc. Condițiile capitulării. Petea cauzează o catastrofă a aviației teledirijate. În care se vede ce se întâmplă când un scriitor se înfîlnește cu eroul său pozitiv. Scriitorul își fotografiază „eroul”. „Eroul” se îndrăgostește de o micuță chinezoaică și dobândește libertatea mult visată.

Petea Tumanov mergea bosumilat alături de cumnata lui, iar în clipa când se deschise poarta taberei, mintea băiatului prinse a goni febril. O strînse de braț pe Tania, dar n-apucă să rostească nici un cuvânt, căci insoțitoarea lui îi atrase atenția asupra feerului parc pe care-l străbăteau.

— Nu-i așa că-i minunat?!

În clipa aceea însă, lui Petea nu-i spuneau nimic nici codrii umbroși, nici sălciile care-și muiau frunzișul în apa îmbietoare a lacului. El știa că va fi lăsat în tabăra internațională de pionieri din Șanhai aproape două luni de zile, și gândul acesta i se părea insuportabil. Dacă la sfârșitul anului școlar i s-ar fi propus acest lucru, ar fi fost din cale afară de fericit, doar nu orice băiat de 13 ani are prilejul să stea atîta vreme în China. După ce aflase însă că Tania va porni într-o expediție în Tibet, Petea nu mai avea nici o bucurie să rămână „inactiv” la Șanhai. Tot farmecul pe care trebuia să-l aibă familiarul ceremonial pionieresc săvîrșit în acel cadru exotic era adumbrit acum de fantasticele aventuri ale Taniei, cu atît mai fantastice cu cît el, Piotr Tumanov, nu va lua parte la ele.

— Tania! își modulă el glasul pe notele cele mai elocvente. Nu ți se rupe inima să mă lași așa, singur?...

— Ar putea să-ți fie rușine! îl apostrofă aspru Tania, căreia de fapt i se rupea inima că se desparte de „micuțul ei Petenka”. Cum poți susține că vei fi singur cînd te afli printre prieteni?...

— Prieteni, prieteni, dar ia gîndește-te și tu! scoase băiatul noi accente sfîșietoare. China are o suprafață de zece milioane de kilometri pătrați, iar eu doar o înălțime de 1 metru 53!

Dacă detașamentul său de la Leningrad ar fi auzit tonul cu care „vajnicul comandant Pit” se vîlcărea, ar fi avut, preț de cel puțin trei săptămîni, o suficientă materie primă pentru cele mai nîmicitoare manifestări satirice.

— Ești un prost! nu se putu stăpîni Tania și rise; apoi îl trase spre pieptul său și-l sărută pe frunte. Dar Petea, care știa ce duș-

man primejdios și îndărătnic are, nu avea deloc sentimentul victoriei. Într-adevăr, urmă — ce ar fi putut urma — o dojană.

— Ce legătură are suprafața Chinei cu înălțimea ta? Asta-i o comparație de om înapoiat!

— Ba e o comparație bună, numai că m-am grăbit. Ți-am spus înălțimea ca să-ți dau o imagine a suprafeței. Ce suprafață poate să aibă un om cu o asemenea înălțime!

Și Petea făcu o strimbătură plină de dispreț față de propria lui suprafață.

— Ești mic!? făcu Tania, de parcă atunci ar fi înțeles pentru prima oară ce voia băiatul.

— Da, sint mic și tu mă lași singur în marea Chină, accentuă el pe penultimul cuvânt.

— Ei, vezi de ce nu-i nimic de făcut? Fiindcă ești mic. Cum o să trag după mine un ținț cu o înălțime atât de înimă, un copilăș care nu știe să facă o comparație ca lumea și care se sperie de citeva milioane de kilometri pătrați, deși acolo se află sute de milioane de prieteni?

Petea își dădu seama plictisit că de pomană își bătuse gura: drumul pe care apucase era greșit. Își lăsă rucsacul jos și, ridicându-și privirile spre cumnata lui, spuse fără să clipească:

— La drept vorbind, nu sint chiar atât de mic.

Tania rise:

— Aha, te-ai răzgîndit!

— Ba deloc! Doresc din tot sufletul să mă iei cu tine.

Glasul îi era acum deosebit de hotărît.

Față de această bruscă schimbare de registru, Tania nu spuse nimic, ci răspunse prin fapte: luă rucsacul și porni mai departe.

— Nicî tu nu crezi că sint chiar atât de mic, îi strigă necăjit din urmă Petea. Parcă nu știi! Cine l-a salvat de la înec pe Mișa Volghin? Petea. Cine a luat premiul pentru cel mai talentat cine dresat? Tot Petea. Dar cu textilistul scoțian cine a vorbit în limba lui Swift? Iarăși Petea. Dar poate că în munca organizatorică Petea nu se pricepe. Ba se pricepe! N-a luat detașamentul său steagul pentru „impresionanta cantitate de pește pescuit după metodele proprii”? Și cine e cel dintîi pionier care a călătorit cu motonava „Iosif Stalin” și a străbătut cu ea cinci mări? Din nou Petea! Și asta fiindcă Petea e Petea, mic la stat, dar vesel, inimos și chiar modest cînd nu este provocat...

Apoi atacă notele joase ale dezolării:

— De altfel, să știi că sint profund dezamăgit. De trei luni de cînd am aflat că vei întreprinde expediția asta, am tot citit și studiat cărți în legătură cu Tibetul. Și pe Prjevalski, și pe Hus, și pe Iukov, și pe Sven Hedin, tot ce am găsit la bibliotecă... Cred că din punct de vedere etnografic sint mult mai bine documentat decît tine... Ți-aș putea fi, fără îndoială, de un neprețuit ajutor... Dar, Tania, de ce nu-mi răspunzi?

Vă inchipuiți că în fața unei asemenea desfășurări de forțe și argumente, orice răspuns ar fi fost zadarnic.

— Nu crezi că ar fi cazul să te răzgîndești? propuse deodată băiatul.

O clipă, Tumanova se simți ca un aviator care pierde din înălțime. Fără doar și poate, îi va fi tare dor de împielitatul de Petea. Și la urma urmei, trebuia să recunoască faptul că băiatul era în-

te-adevăr un omuleț îndrăzneț, inteligent și întreprinzător. Îl verificase de atâtea ori, iar la început, deși nu-i spusese, avusese de gând să-l ia cu ea. Dar expediția în Tibet însemna totuși o grea încercare chiar pentru un om matur; dar mi-te pentru un copil, oricât ar fi el de isteț și călit. Așa că, pentru a-și da un oarecare timp de gândire, îi răspunse cu răceală:

— Ce să-ți spun! Cred că l-ai umple de invidie pe orice agent de publicitate american care ar dori să facă reclamă unei noi gume de mestecat sau unui proaspăt praf de strănutat.

Și Tania arătă disprețuitor cu mina în zare, unde fostul hotel „Broadway-Mansion“ se profila plin de o țipătoare trufie, într-un vulgar contrast cu grațioasa prăveliste de stampă a grădinii în care se aflau acum.

— Mă jignești!

— Nu vreau să te jignesc, îi răspunse mai blând Tania. Dar dacă tu recurgi la tentipuri nepermise...

— Ce să fac dacă și tu ești o încăpăținată!

Ultimele replici avură darul să reîncarce brusc atmosfera, și Tania își dădu seama că nu e bine să-l ia pe băiat în expediție.

— Te las aici nu din încăpăținare, ci fiindcă șocotese că așa este mai bine. Deocamdată eu port grija ta, iar tu trebuie să fii disciplinat și să mă ascuți.

Petea o ascultase mohorit cu capul în pământ.

— Sau crezi că ar fi fost mai bine să te urc într-un avion și să te trimit la Leningrad, acasă?

— Nu! exclamă iute și cu convingere Petea, care vedea că n-ar fi avut nici un rost să se realizeze această amenințare exprimată deocamdată doar sub formă interogativă.

— Mai ales că te vei distra foarte bine și aci!

— Da, da! se strimbă el de parcă ar fi luat cea mai amară doctorie din lume.

— Uite, de pildă, ce frumos se joacă pionierii ăștia!

Și Tania îi arătă niște copii care stăteau la marginea unui mare bazin:

— Vezi cargobotul de colo? E condus de la distanță...

Intr-adevăr, nava era teledirijată de la o masă de comandă din apropiere.

— Ei! parcă n-am mai văzut de astea..., începu, blazat, să facă mofturi Petea. Deodată însă două cuvinte i se opriseră în minte precum, după ce privești o lumină puternică, imaginea strălucitoare îi stăruie pe retina chiar dacă ai închide ochii. „De la distanță! De la distanță! De la distanță!“ Cuvintele astea începură să-l obsedeze și o idee năstrușnică prinse a crește în creierul său. O idee într-adevăr teribilă, care-i făcu inima să bată cu viteză luminii, iar obraji să i se înroșească și să i se albească pe rînd.

— Bine! rosti răspicat și ferm puștanul. Bine!

— Ce, bine?

— Rămîn aci!

— Și ce te-a făcut să te hotărăști așa, deodată? îl cercetă nu fără o oarecare îngrijorare cumnata lui. I se părea curioasă această neașteptată capitulare necondiționată.

— În primul rînd, cred că o să mă distrez destul de bine și aci; apoi am ostenit să lupt cu morfele de vînt ale hotărîrilor tale definitive;

în al treilea rind, trebuie să restabilesc demnitatea mea stîlcită și, în sfîrșit, nu sîrică să încurajăm dezvoltarea spiritului de disciplină...

Cum, în timp ce debita aceste motive, Petea citi pe chipul Taniei o vădită neîncredere, se grăbi să adauge :

— De altfel, nu te las să pleci dacă nu-mi făgăduiești ceva.

Își dăduse seama că doar primind condiții ar fi motivat resentimentul lui de a rămîne la Șanhai și ar fi putut înlătura astfel anumite bătăuiri încolțite în inima Taniei.

— Ei, ce vrei să-ți făgăduiesc ? îl întrebă cumnată-sa nu fără o oarecare bucurie.

— Să-mi promiți că-mi vei stringe din locurile pe care le vei străbate toate florile, toți fluturii, toate cristalele și toate jucăriile mai interesante...

— Și ce înțelegi tu prin „mai interesante“ ? îl cercetă cu prudență Tania.

— Ei, dacă întîlnești o floare care înflorește să spunem o dată la o sută de ani, s-o alegi ! Dacă dai de un fluture din cale afară de ciudat colorat, să-l prinzi ! Dacă găsești un cristal extraordinar, să-l iei ! Dacă vei afla că un copil are un fluier grozav sau o praștie nemaivăzută, să-l rogi să ți-o dea !..

— Crezi că altă treabă n-am decît să alerg după fluturi și după fluier ? oftă Tania.

— Așaaa ! continuă nepăsător băiatul. Cînd vei ajunge la Lhasa, vreau să-mi trimiți o scrisoare de cel puțin douăzeci de pagini, în care să-mi povestești tot ce ți s-a întîmplat mai deosebit.

— Și dacă n-o să mi se întîmple nimic deosebit ?

— Cum să nu ți se întîmple ? Trebuie să ți se întîmple. Căci dacă totu-i obișnuit, de ce nu m-ai lua și pe mine ? o înfurse viclean Petea.

— Ai dreptate, mi se vor întîmpla, desigur, lucruri curioase ! consimți Tania, gîndindu-se inciudată : „Uite cum te mai fac copiii ăștia să spuî minciuni“ !

*
*   *
*

Ideea care-i venise lui Petea era pe cit de atrăgătoare pe atît de simplă : s-o șteargă singur la Lhasa. El știa că Tumanova trebuia să se mai întîlnească cu niște tovarăși și abia după aceea va lua drumul Tibetului. Așa că era posibil, gîndea băiatul, să ajungă acolo cam în același timp cu expediția. N-avea nici o îndoială că, văzîndu-i isprava, Tania îl va lua bucurioasă mai departe cu ea măcar pentru a se asigura împotriva unor noi surprize din partea lui.

Înțeleapta lui cumnată avusese însă grijă, înainte de a-l părăsi, să pună o vorbă bună pe lingă directorul taberei. Îi atrăsese cu delicatețe atenția că n-ar fi exclus ca băiatul să înceapă să se plictisească dacă nu i se va da o activitate interesantă. Putea chiar să facă cine știe ce năzbitie sau, doamne fenește, să și pornească în căutarea expediției în Tibet.

Directorul taberei, un profesor vîrstnic, cu experiență în domeniul predării chimiei și fizicii, un om simpatic și de altfel iubit de elevii săi, era pentru întîia oară însărcinat cu o muncă organizatorică de asemenea natură. Zîmbînd, el încercă s-o liniștească pe Tumanova. Dacă ne-am gîndi întotdeauna la lucrurile rele care pot surveni, n-am mai întreprinde nimic ! De altfel, optimismul acesta, directorul și-l baza pe experiența dobîndită în școală, cînd reușise să transforme

niște chiulangii în elevi nu departe de „ideal” numai datorită faptului că le deșteptase interesul pentru știință. Avea el câteva jucării extraordinare care, fără doar și poate, aveau să-l captiveze pe micul Tumanov. Chiar în aceeași zi, chemă la el pe Vu Cen-si, un puști de doisprezece ani, mare tehnician, cărui îi încredință înseamnă misiune de a-l atrage, într-un mod cât se poate de diplomatic, pe noul lor oaspe spre o viziune științifico-sedentară a vieții. Cu toate bunele intenții și premisele juste ale directorului, în practică lucrurile aveau să se petreacă într-un fel mai neașteptat.

În acest timp, Petea hotări să acționeze operativ. Luindu-și rucsacul, se îndreptă spre ieșire. Acolo însă îl opri un paznic bătrîn.

— Unde vrei să pleci? îl întrebă acesta pe chinezește.

— Nu știu chinezește, îi răspunse Petea pe limba lui Gaidar.

— Te-am întrebat: unde vrei să pleci? își traduse bătrînul singur ideile într-o rusească destul de inteligibilă.

— Cum, unde vreau să plec?

— Ei da, unde, dacă-mi îngădui să știu și eu?

— Și dacă nu-ți îngădui? se interesă pentru orice eventualitate Petea.

— Atunci nu-ți voi îngădui nici eu să pleci.

— Dacă așa stau lucrurile, să-ți spun! La urma urmei de ce nu ți-aș spune? Uite, vreau să merg la sora mea. Trebuie să-i dau niște lucruri de care n-am nevoie.

Paznicul rămase pe gânduri. Petea îl privea cu oarecare teamă. „Te pomenești că mă pune să-i arăt ce am în rucsac și atunci are să vadă ce lucruri de care n-am nevoie se găsesc înăuntru”. Dar bătrînul luă un drum mai puțin întortocheat:

— Îmi pare rău, dar fără aprobarea tovarășului director sau fără să fie însoțit de un om mare, nici un pionier n-are voie să părăsească tabăra.

— Da? !...

— Păi dacă-ți spun, așa e!

— Atunci mă voi conforma regulamentului! încheie Petea, tăinuindu-și ciuda și, făcînd stînga-împrejur, se întoarse în camera de dormit.

Vu Cen-si, care între timp avusese grijă să-și schimbe discret camera cu aceea repartizată lui Petea, îl căutase de zor spre a-și putea îndeplini misiunea diplomatică primită din partea directorului. Deodată îl văzu pe Petea intrînd în baracamant.

— Aha! făcu Vu Cen-si neputîndu-și stăpîni bucuria de vînător care și-a ochit prada.

— Ce „aha”? spuse „prada”, aflată într-o dispoziție cu totul lipsită de veselie.

— Ești nou?

— După cum vezi.

— Și cum te cheamă?

— Tumanov Piotr. Dar pe tine?

Întrebarea asta fusese pusă fără nici un fel de entuziasm, lucru care nu-i scăpă „vînătorului”.

— Vu Cen-si.

— Încîntat, rosti Petea pe tonul unui cavaler medieval care și-a pierdut totul afară de politețea de rigoare.

„Dacă-i încîntat, lucrurile merg strună”, își zise satisfăcut Vu Cen-si.

Cavalerul nostru se lasă dus de valurile triste ale înfringerii lui. Deocamdată n-avea ce face. Ar însemna însă să nu-i cunoaștem tăria de caracter dacă ne-am închipui că va abandona lupta cu una cu două. Își dădea perfect de bine seama că nu-i va fi ciilar atît de ușor să părăsească tabăra. Acum nu-i rămînea decît să aștepte un oarecare timp. Paznicul să uite discuția avută cu el, iar el, Petea, să găsească vreun viclesug prin care să-și ducă la îndeplinire planul. Poate la noapte, dar observă de îndată că-i va fi foarte greu să iasă neobservat din camera în care dormeau atîția băieți. Ce păcat că baia sau closetul nu se aflau undeva în curte, ci erau situate chiar în baracamentul lor, în apropierea dormitorului! Și, de altminteri, chiar dacă baia s-ar fi aflat în curte, n-ar fi fost demn din partea lui s-o ștergă astfel. Totuși nu strica să cerceteze mai amănunțit topografia taberei. Cine știe?

De aceea primi fără nici o împotrivire invitația pionierului chinez care-l ademenea cu nu știu ce aparat interesant.

Intr-un loc cimentat al curții îi arătă un avion.

— Dă-i drumul, îl invită pe chinez Petea.

Dar Vu Cen-si nu se îndreptă spre aparat, ci spre o măsuță în care se găsea o cutie curioasă.

— De aci îl voi conduce! se mindri el.

— Aaa! exclamă destul de uimit Petea. Vasăzică îl teledirijezi.

— Da, îl teledirijezi. Ce, n-ai văzut asemenea avioane?

— Știi că există și la noi, la Leningrad, cîteva, dar nu mă interesează domeniul jucăriilor.

— Țî! făcu Vu Cen-si cu un gest caraghios. Asta numești tu jucărie?

— Dar cum ai vrea s-o numesc? Avion de transportat muște?

— De ce nu? Să luăm o muscă! Eu o transport pină dincolo de pădurice, iar tu nu poți...

— Hai, hai! murmură împăciuitor Petea, care se simți deodată

atras de păduricea arătată de chinez. Arată-mi minunatul tău aparat!
Ia să vedem dacă e în stare să zboare deasupra păduricii!

Vu Cen-si se aplecă deasupra stației de telecomandă și apăsă pîrghia.

— Pentru deplasările aparatului fără cablu de ataș, explică Vu Cen-si, numai undele hertziane permit un control ca lumea...

Avionul decolă lin și, după vreo douăzeci de metri, se ridică în aer. În câteva clipe, zbura în văzduh ca un avion în toată puterea cuvîntului.

— Am impresia că jucăria ta e mai grozavă decît un avion adevărat! se entuziasmă sincer Pețea. În orice caz, efectul unui avion condus de la distanță e mai puternic decît al unei corăbii teledirijate...

— Nu-i așa? spuse fericit Vu Cen-si. Unde-ai vrut să-l vezi zburînd? A, deasupra păduricii. Stai! Să ne facă mai înțiti un luping de salut... Fii atent! Un semnal la postul emițător de unde scurte... Schimb viteza! Așaaaa!... Ia-o ușor în jos!... Acum, peste cap!... Fii cuminte!... Bine, miștico!...

— Bravo! aplaudă Pețea, inveselit de dialogul prietenesc al chinezului cu „miștica“.

— Și acum, înainte spre pădurice!

— Dar dincolo de pădurice ce-i? întrebă deodată Pețea.

— Ce să fie? Un gard și... Dar de ce mă întrebi? se îngrijoră brusc Vu Cen-si.

— Și gardul e înalt? se mai informă Pețea, dar imediat se ocări în gînd că nu și-a ținut gura. „Parcă singur nu poți vedea cît e de înalt gardul!“

În clipa aceea, chinezul se zăpăci în așa hal încît Pețea înțelese numai deocît că noul său prieten știa foarte bine că intenționează s-o șteargă din tabără.

Avionul, care o luase razna peste pădurice, pierduse din înălțime și se apropia vertiginos de virfurile copacilor. Pețea observă primejdia și-l prinse de braț pe teledirijor. Acesta întoarse în mod reflex un buton și aparatul, după ce se răsturnă pe o aripă, o zbughi ca un bolid spre cer.

— De ce nu ești atent? îl mustreă Pețea.

Vu Cen-si vru să-i răspundă: „Dacă tu vrei s-o turești și încă cu ajutorul meu!“, dar se răzgîndi și, readucîndu-și avionul la orizontală, spuse:

— Vezi ce precizie are? Și tu numeai „jucărie“ această capodoperă a mecanicii!

— Hm! făcu Pețea. Nu exagerezi?

Și aparatul prinse a se zbuclina furios, ca bătut de furtună.

— Viraj de luptă la dreapta! Viraj strîns la stînga! Și-acum o „buclă“ a lui Nesterov! Și-acum un tonou!... Picaj! Hop!

Pețea izbucni în ris.

— Parc-ar fi un cățel cărnia fi arăți o bucățică de zahăr!

Leoarcă de sudoare din pricina emoției cu care-și conducea „cățelul“, Vu Cen-si își întoarse capul spre Tumanov.

— Ei, mai susții că exagerez?

— Ce să spun! Se poartă frumos „cățelul“ tău zburător...

— Nu există figură pe care să n-o poată face...

— Ei, nu există!

— Nici una!

— Bine... atunci uite ce-ți propun... Lasă-l să se rotească de câteva ori deasupra păduricii, apoi fă-l să aterizeze dincolo!

— Dar de ce vrei dincolo?

— Știi... asta ar însemna zbor fără vizibilitate...

Și cum Vu Cen-si mai cugeta la ce ar putea ascunde perfid cuvântul „dincolo“, Petea continua cu o nuanță de dispreț în glas:

— Așa-i că fără vizibilitate nu poate?...!

— Ba poate!... aluncecă vertiginos Vu Cen-si pe panta orgoliului.

Zis și făcut. După ce plană în spirală deasupra crîngului, avionul tocmai lua calea lui „dincolo“. V-ați dat desigur seama că planul lui Petea era să ajungă și el „dincolo“, ceea ce a și făcut-o. Atunci înțelese chinezul că se lăsase păcălit. Dacă Petea o șterge din tabără, Vu Cen-si s-a făcut de rușine pentru tot restul zilelor lui. Toate aceste dramatice gânduri l-au asaltat, însă, înainte ca manevra dorită să fi fost terminată, așa că avionul, în loc să aterizeze pe terenul de peste pădure, o luase razant drept spre vîrfurile arborilor. O neînsemnată mișcare a pîrghiei ar fi redresat mersul aparatului, dar această mișcare nu fu făcută căci simțul datoriei învinsese, și micul chinez fugi după Petea.

Gardul, care despărțea de restul lumii tabăra lor, era ușor de trecut. Cînd însă Petea ajunsese în dreptul lui, avu loc catastrofa aeriană. Avionul spintecă desigur cîtorva copaci, rupe mai multe crengi care căzură cu zgomot și rămase immobilizat în văzduh. Petea se pregătea să sară gardul, întoarse o clipă privirea și inima i se strînse. Se afla toemai în această poziție de cocoșare peste gard și peste conștiința lui cînd apărură gîfîind Vu Cen-si.

— Petea!!!

Mai mult nu putu rosti.

Petea sări plictisit de pe gard.

— Ți-am spus eu că fără vizibilitate nu-i în stare!...

— Ce căutai pe gard?

— Voiam să am o vizibilitate mai mare...

Și Petea înțelese că nici așa nu-i bine. Cum o să fugă și să-l lase pe Vu Cen-si necăjit și incurcat. În clipa aceea însă avu imaginea clară a singurului mod în care un om cu sufletul său complicat putea evada. Dacă, fiind în mijlocul tuturor, s-ar face deodată nevăzut, asta da! Nimeni n-ar avea de suferit din pricina lui... Asta ar fi într-adevăr ceva.

Cele mai trandafirii opinii despre copii le au unii scriitori care se mîngie cu gîndul că băieții și fetele din viață seamănă leit cu plămămirile lor literare. Această greșită ipoteză artistică n-are îndobște repercusiuni neplăcute nici pentru scriitori, nici pentru copii, fiindcă o asemenea literatură nu e prea citită. Cit îl privește pe critici, aceștia sînt atît de imuni încît n-au nevoie de compătimirea noastră. Uneori însă, ca într-o reacție chimică în care, punînd în contact două substanțe inofensive, izbucnește o flacără sau o explozie, întîlnirea dintre un asemenea nevinovat scriitor și un copil în carne și oase poate provoca situații dintre cele mai ciudate.

S-a întîmplat în ziua aceea să treacă prin tabăra internațională un astfel de literat dintr-o democrație populară (nu mai e nevoie să mai spun din care anume, deoarece el poate fi găsit în oricare dintre ele).

La intrare, Halebard Cuc — scriitorul — și-a arătat cu o discretă trufie toate documentele din care reieșeau rangurile pe care le deținea în țara lui. Om al formelor, paznicul l-a privit cu o legitimă admirație (documentele erau numeroase) și și-a spus în sine: „Ce bărbați de seamă ne vizitează tabăra noastră“! Vizitatorul s-a informat de la început în rudimentarul vocabular rusesesc pe care-l posedă:

— Sînt aci copii sovietici?

— Sigur! Primul pionier sovietic a venit zilele acestea.

Și, căutînd să se arate amabil, bătrînul a adăugat:

— E un băiat drăguț și dezghețat.

Halebard Cuc auzi „dezghețat“, dar înțelese „cuminte“. Foarte bine, cugetă el mulțumit, îmi va fi model pentru „eroul meu pozitiv“. Scriitorul nostru era în turneu de documentare prin mai multe tabere (în turneu cu avionul) și avea satisfacția de a se întîlni de la început cu personajul principal al romanului său. Adevărul e că Petea Tumanov avea în el stofă de erou, dar nicidecum așa cum înțelegea Halebard Cuc.

Din întîmplare, directorul taberei (care știa mai multe limbi) lipsea, iar vizitatorul se văzu silit să discute cu eroul său într-o limbă improvizată dintr-un cuvîntel rus și 20 de gesturi disperate destul de neinteligibile. Dar cunoștințele sale lingvistice fiind rapid epuizate, Cuc se văzu silit să spună „spasibo“ și „kak delati“ numai ca să mai animeze conversația. În cele din urmă, încercă marea cu degetul, cum s-ar spune, și-l întrebă pe Petea dacă știe să vorbească franțuzește.

— Franțuzește nu știu, îi răspunse băiatul pe limba lui Swift, dar poate ne-am putea înțelege pe englezește.

— Ce fericire! exclamă încîntat scriitorul. Ești un băiețel cult.

Și, fără să se lase rugat, îl informă rapid că e în căutarea unui erou de roman și că are impresia că, în ceea ce-l privește pe Petea, a dat peste un copil strașnic, mult mai reușit decît și-ar fi putut închipui.

Petea surise umilit și stînjinit. Altfel își imagina el că trebuie să fi arătat Jules Verne, Mark Twain sau Gaidar. Totuși răspunse amabil că nu știe în ce fel l-ar putea ajuta.

— Asta o spun scriitorii care nu știu să desprindă din realitate ceea ce e unic, individual și tipic!

Și continuă în felul acesta să-i țină o scurtă, dar concentrată lecție despre modul în care un artist adevărat trebuie să învețe neconținut de la eroii săi.

În timp ce scriitorul vorbea, Petea se gîndea cit de nostim ar fi să iasă din tabără cu ajutorul acestui om bizar. Dar ce oare să facă pentru a-l determina să-l ajute? Gîndul acesta îl preocupa într-atît încît, la un moment dat, scoase un carnețel pe care-l purta asupra lui și, rupînd o foiețică, începu să scrie:

„Tovarășe director,

Nu vă neliniștiți din pricina dispariției mele. Am plecat după cumnata mea care face parte din expediția în Tibet. Dacă mi se va întîmpla vreo incurcătură pe drum, vă voi scrie. Lucrurile mele le voi lua la întoarcere.

Al dv.

Pibtr Tumanov“

Văzîndu-l pe Petea, că scrie de zor, scriitorul reflecta fermecat: ce elev silitor trebuie să fie băiatul ăsta! Uite cum ia note după cele

ce-i spun! Fără nici o îndoială că, o dată întors acasă, se va lăuda cu discuția noastră. De fapt însă, eu am interesul să scot ceva de la el!

— Știi ce părere am? Povestește-mi câteva întâmplări neobișnuite din viața dumitale!

Și cum băiatul îl privea nostalgic, scriitorul înțelese și spuse rizind:

— Dar ce stăm aci, așa, ca la școală? N-ai vrea mai bine să ne plimbăm puțin prin Șanhai. În felul ăsta va fi mai plăcut, nu?

Și scriitorul gândi că în acest mod va putea în același timp să-și plaseze eroul într-un mediu dinamic, exact după cum învățase la cursurile de un an ale școlii de literatură!

Ce e și omul! În clipa aceea, în ciuda faptului că noul său cunoscut semăna mai mult cu un purceluș blond, zimbitor și cu ochelari, Petea ar fi jurat că în definitiv un scriitor nu trebuie neapărat să aibă chipul lui Mark Twain ca să fie un scriitor ideal.

— Nu știi dacă o să-mi dea voie să părăsesc tabăra, spuse circumspect băiatul.

— De ce să nu-ți dea voie?

— Așa, trebuie să fiu însoțit de oameni mari.

— Foarte bine. Eu nu sint un om mare?

— Ba da. Sînteți un om foarte mare.

— Atunci, să mergem!

— N-ați vrea să vorbiți mai întâi cu paznicul? Pînă îl convingeți, eu îmi îmbrac un trenți. S-ar putea să plouă.

Infrigurat, Petea se repezi în camera de dormit. Se asigură că era singur și își scoase din rucsac ce socoti el că ar fi trebuincios pentru drum, iar restul îl băgă într-un cearșaf pe care-l înnodă de două ori. Se gândi să lase biletul scris deasupra legăturii făcute, dar își spuse că dacă, din întâmplare, plecarea îi este prea curînd descoperită, s-ar putea să-i cadă baltă întregul plan. De aceea, prudent, viri sub pat legătura. Cele două cămăși, puloverul și haina și le îmbracă în goană, iar peste ele își trase trențiul. Batistele, actele, busola, fluierul, banii, stiloul, lampa de buzunar și celelalte mărunișuri și le ascunse prin buzunare. Ca un colac de salvare, își legă de-a lungul pieptului rucsacul.

Deodată dădu buzna în încăpere un băiat. Din fericire, Petea își terminase toaleta.

— Unde te ascunzi, Tumanov? Te caută un tovarăș.

Autorul nostru, care se temuse ca nu cumva eroul său pozitiv să se fi răzgîndit, era atît de mulțumit că și l-a regăsit, încît nu mai observă că băiatul se îngrășase între timp cu cîteva kilograme. Se îndreptară spre ieșire.

— Am aranjat, îl incunoștință Halebard Cuc. La început, bătrînul cerber n-a înțeles ce vreau de la el. Abia am reușit să-l lămuresc și să-l conving. A trebuit însă să-i las în gaj delegația ca să fie sigur că nu te voi pierde.

Cînd să ajungă la ieșire, în urma lor venea în goană, strigînd și gesticulînd pionierul chinez pe care scriitorul îl trimisese în căutarea lui Petea. Șmecherul dibuise că-i vorba de plimbare și-și trase și dînsul la repezeală trențiul.

— Luați-mă și pe mine! se adresă el rugător scriitorului. Luați-mă și pe mine.

Petea se alarmă. Asta-i mai trebuia acum!

— Ce zice? se interesă Cuc, care nu pricepea boabă din cele spuse de copil.

— Ce să zică? Întrebă... dacă nu vrei să-l luați... cu avionul. Știe că de-abia ați sosit de la aeroport, adăugă el la repezeală.

— Cu avionul? se miră scriitorul. Cum o să-l iau? Vai, ce copil neastîmpărat!

— Nu vrea să te ia! Ce să-i faci! Poate data viitoare, caută Petea să-l mîngie pe băiat, care rămase plouat în pragul porții.

Bătrînul paznic dădu drumul „oaspetelui de vază” și lui Petea și, oarecum confrariat, îl întrebă pe micul chinez:

— Ce naiba v-ați pus astăzi pardesiile? Unde vezi tu c-o să piouă?

Petea, obișnuit cu perspectivele vaste, majestuoase și grave ale Leningradului natal, și Halebard Cuc, care venea dintr-o capitală cu dimensiuni echilibrate și o panoramă mai mult pitorească decît industrială, priveau cu o curiozitate firească aspectele ultramoderne ale celui mai mare oraș din China.

Scriitorul, căruia îi convenea să prindă doi iepuri deodată, adică să discute cu Petea și să viziteze Șanhaiul, propuse să meargă mai întîi în port, unul dintre cele mai importante și curate porturi din lume, iar apoi să se urce într-un autobus cu care să străbată comod și rapid acest mare nod comercial asiatic.

Ajunși pe cheiurile Huan-po-ului, rămăseră o clipă să contemple vapoarele, juncile, șlepurile, remorchererele și nenumeratele ambarcațiuni de tot felul, care acostau în rada portului, unde își descărcau de mărfuri celele sau părăseau docurile, învăluite de fumul a sute de coșuri și pulsînd de simfonia stranie a sirenelor, a zgomotului de motoare, a strigătelor miilor de oameni de pe șantierele navale Tzian-nan. Văzînd pe mare fumul șerpuitor lăsat de vasele ce treceau de curbura pămîntului, Petea fu cuprins de un teribil dor de ducă. Cu ce farmec nespuse te atrăgea către ea zărea mării! Băiatul se rupse însă inciudat de această vrajă. „Mă gîndesc la prostii, își spuse, deși numai eu știu cită treabă o să am pînă să ajung în Tibet.

Între timp, scriitorul nostru nu rămăsese cu mîinile în sin. După calitatea aparatului său de fotografiat și după dexteritatea cu care îl manipula, se observa îndată că, în domeniul acestei indeletniciri, se afla ca pește în apă. Și pe cînd Petea prinse a-i povesti cum îl salvase de la înec pe Mișa Volghin și cum într-o singură țară călătorise peste cinci mări, Halebard Cuc fotografia locuințele maritime ale luntrașilor, sate de sampanuri legate de poduri de lemn pînă departe în larg și formînd adevărate străduțe împodobite cu gîstre de iasomie și anemone. Una dintre imaginile cele mai reușite reprezenta un colț al țărîmului: pe de o parte a acestuia se vedeau mulțime de sampanuri aparținînd foștilor vagonbonzi ai apelor, iar pe partea de uscat se zărea capătul imensității de blocuri care încercau să adăpostească zeci de mii de familii.

(Continuare în numărul 12)

AU APĂRUT ÎN COLECȚIA NOASTRĂ :

Nr. 1-2 – METEORITUL DE AUR (I, II) de Octavian SAVA

Nr. 3 – A 12-a VARIANTĂ de Leonid PETRESCU

Nr. 4 – MAREA EXPERIENȚĂ de M. NAUMESCU

și

PROXIMA CENTAURI de M. BRATEȘ

Nr. 5 – INIMĂ DE CIUTĂ de A. ROGOZ și C. GHENEA

și

O ÎNTÎMPLARE OBÎȘNUITĂ de P. STĂNESCU

Nr. 6-7 – INDIENII (I, II) de Vitalii TRENEV

Nr. 8, 9, 10, 11 – URANIU (I, II, III, IV) de A. ROGOZ și C. GHENEA

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile și sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecția noastră pe adresa : București, Raionul I. V. Stalin, Casa Științei, Piața Școlii Nr. 1, Redacția revistei „Știință și Tehnică”. Telefon 7.60.10 int. 1571 - 1164.

Colecția „Povestiri științifico-fantastice” apare la 1 și 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, prețul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentelor :

3 luni . . . . . 6 lei

6 luni . . . . . 12 lei

1 an . . . . . 24 lei

1 leu